

Save the Children

SEGUR PER A QUI?:

**ACOLLIMENT SELECTIU A EUROPA
DELS INFANTS DESPLAÇATS**

Save the Children creu que tots els infants es mereixen tenir un futur. A Europa i a tot el món, treballem cada dia per oferir-los un inici de vida saludable, oportunitats d'aprendre i estar protegits de qualsevol mal. Quan es produeix una crisi i els infants són més vulnerables, sempre som dels primers a respondre i dels últims a marxar. Garantim que s'atenguin les necessitats úniques dels infants i que s'escolti la seva veu. Aconsegüim resultats duradors per a milions d'infants, inclosos aquells a qui és més difícil d'arribar.

Fem el que sigui necessari per als infants, tant diàriament com en temps de crisi, transformant les seves vides i el futur que compartim.

AGRAÏMENTS

Autor: Daniel Gorevan, Sofia Rönnow Pessah i Federica Toscano

Save the Children vol donar les gràcies, en particular, als nens i nenes que van compartir les seves experiències de cerca de seguretat a Europa per la seva franquesa i valentia en narrar les seves històries. Els seus noms s'han modificat per protegir-ne la identitat.

Save the Children també vol agrair les contribucions en l'elaboració d'aquest informe d'Anneli Groen, Jennifer Zuppiroli, Eveliina Viitanen, Anna Pantelia, Sofia Rasmussen, Sara Granath, Marvin McNeil, Renata Keršienė, Piotr Kabala, Francesca Marconi, Camilla Engeset, Katrine Broch Hansen, Veronica Boggini, Giusy D'Alconzo, Nina Hösli, Tatjana Ristic, Guste Baltuskiene i del Consell Grec per als Refugiats com a soci de Save the Children.

Aquest informe es publica com a part de les activitats del Grup Europeu de Defensa de la Migració de Save the Children.

PUBLICAT PER

Save the Children Europe
Rue Marie Thérèse 21
1000 Brussels Belgium
+32 (0)2 512 78 51
www.savethechildren.net

Foto de portada: ©Pedro Armestre/ Save the Children

«El dimarts vam veure cadàvers a l'aigua i vaig pensar que em podia passar el mateix. Jo plorava molt. El motor no funcionava. Què ens passaria?»

La Samia, de 15 anys, descriu la seva experiència de travessia des del Marroc fins a les illes Canàries, Espanya

«Va ser molt difícil. Vam estar caminant pel bosc durant hores, sense menjar ni aigua, només caminàvem i resàvem perquè tot sortís bé.»

L'Abbas, de 10 anys, prové de Síria i ara viu en un campament del nord de Grècia

«Feia quatre mesos que dormia al bosc [abans d'intentar la travessia]. El dia que havíem de partir, érem al costat de l'aigua i ens amagàvem. Hi havia molta gent, i tots vam començar a córrer perquè pensàvem que la policia era per allà. Jo corria amb una altra noia i dos nois corrien darrere nostre; estàvem molt espantades, els dos nois ens van violar a la meva amiga i a mi.»

L'Adrienne, de 15 anys, és de Costa d'Ivori i ara viu a Espanya

«Allà on anàvem, la policia ens pegava, ens maltractava físicament. La policia iraniana, la grega, la turca i, fins i tot, la d'aquí [a Bòsnia].»

L'Alidi, de 16 anys, descriu la seva experiència creuant a Europa per la ruta dels Balcans

«Va ser una mala experiència: vam ser allà 5 mesos amb menjar dolent, com si fos menjar per a gossos, van venir periodistes i ens van fer fotos. Era com una presó. I estava brut.»

El Wiam, de 17 anys, descriu les condicions en un centre d'acollida a les illes Canàries, Espanya

«Cada vegada que et mudes aprens menys, i és difícil posar-se al dia en una escola nova. M'he mudat moltes vegades i no he tingut temps d'anar a l'escola a totes les ciutats on hem viscut. Vaig perdre un any sencer.»

L'Anna, de 10 anys, és de Síria i resident a Suècia

«La meva preocupació principal és que no tenim diners ni habitatge. Trobem un lloc on viure durant uns dies i després hem de mudar-nos.»

La Marie,* d'11 anys, és originària de l'RDC i resident a Grècia

«La ruta a Suècia va ser realment dura. Quan vaig sentir parlar d'ucraïnesos que venien a Suècia, els vaig preguntar com havia estat el viatge fins aquí. Em van respondre que havia estat genial, que van agafar un autobús que els va portar directament a Suècia. I vaig pensar: això no és just. La veritat és que no és just.»

L'Omar,* de 17 anys, és de Síria i ara viu a Suècia

5	RESUM EXECUTIU
8	CONTEXT
11	MORTS, DEVOLUCIONS EN CALENT I VIOLÈNCIA CONTRA ELS INFANTS QUE BUSQUEN SEGURETAT A EUROPA
11	- Viatges mortals
11	- Les devolucions en calent: un fenomen a tot Europa
14	- Violència contra els infants en moviment
15	- Doble moral a les fronteres
17	- Lliçons de la resposta a Ucraïna
18	RESTRICCIONS A LA CIRCULACIÓ
18	- Restriccions a la circulació i detencions als països de primera arribada
20	- Restriccions a la circulació en altres països
21	- Restriccions a la circulació entre països de la UE
22	- Repartiment inadequat de responsabilitats
22	- Lliçons de la resposta a Ucraïna
23	ELS LÍMITS DE LA PROTECCIÓ I L'IMPACTE EN ELS SERVEIS PER A INFANTS
24	- Lliçons de la resposta a Ucraïna
28	L'EFECTE DE LES POLÍTIQUES EUROPEES EN LA SALUT MENTAL INFANTIL
30	ELS LÍMITS DE LA PROTECCIÓ TEMPORAL I D'UN SISTEMA DESIGUAL
31	CONCLUSIONS I RECOMANACIONS
34	NOTES FINALS

La resposta de la Unió Europea (UE) i dels estats europeus a l'arribada de refugiats que fugen del conflicte a Ucraïna ha estat exemplar en molts sentits. En la seva resposta al moviment més gran de refugiats a Europa des de la Segona Guerra Mundial, les institucions i els governs europeus han demostrat ser capaços d'adoptar polítiques que facin costat de manera eficaç als infants que han fugit d'un conflicte devastador.

Per primera vegada, la UE va autoritzar ràpidament l'activació de la Directiva de protecció temporal (DPT), instrument legislatiu perquè els països de la UE proporcionin protecció immediata a un gran nombre de persones que busquen seguretat a Europa. Els països europeus que no pertanyen a la UE van promulgar mesures similars. Així mateix, els governs nacionals han fet esforços importants i han dedicat recursos quantiosos per garantir que els infants d'Ucraïna puguin tenir accés a serveis de protecció, educació i assistència sanitària.

L'acolliment dels refugiats d'Ucraïna per part de la UE i els seus estats membres posa en perspectiva la seva falta de voluntat per adoptar un enfocament similar en el passat. En comparació amb els refugiats que van sol·licitar asil el 2015 i el 2016 —quan es va produir un augment significatiu de les arribades de refugiats—, el nombre de refugiats d'Ucraïna que han sol·licitat protecció ha estat gairebé el doble. Tanmateix, la resposta a aquesta crisi va ser, en el millor dels casos, disfuncional, i en el pitjor, cruel, ja que va introduir i endurir mesures que continuen restringint la capacitat dels infants per sol·licitar asil a la UE, contenir els que ja hi han arribat i dissuadir uns altres de venir.

Basant-se en la recerca de Save the Children, les entrevistes amb nens i nenes i l'experiència en 13 països d'Europa, aquest informe explora les conseqüències per als infants de les diferents polítiques que estan aplicant la Unió Europea (UE) i els estats europeus.

LES FRONTERES D'EUROPA: MORTALS I PERILLOSES PER ALS INFANTS EN MOVIMENT

Quan els infants es veuen obligats a fugir, corren un risc més alt de patir abusos, explotació i violència i ser víctimes del tràfic. A més dels riscos immediats, els efectes secundaris del desplaçament, com les males condicions de vida i la falta d'educació, també tenen repercussions profundes en el seu benestar.

Des del 2019, aproximadament un de cada 50 refugiats i migrants a les rutes mediterrànies ha mort o desaparegut. Aquestes morts són evitables i, de fet, solen ser el resultat de les opcions polítiques dels estats europeus i de les decisions operatives de les seves agències i autoritats. Les rutes habituals per als infants i les seves famílies que busquen protecció han estat pràcticament tallades: el 90 % de les persones a qui es concedeix protecció internacional arriben als països europeus de manera irregular, i sovint han de recórrer a mitjans cada vegada més perillosos i a viatges mortals, inclosa la travessia del mar en llanxes i botes abarrotats i no aptes per a la navegació.

Dan Stewart / Save the Children

Les morts a les fronteres terrestres i marítimes d'Europa també es deuen, en part, a la tendència creixent dels governs europeus a impedir per la força, il·legalment i sovint amb violència que els refugiats entrin al seu territori i fins i tot a segrestar i expulsar els que hi han arribat.

Sistemàticament, els infants són objecte de violència durant aquestes operacions. Els nens i nenes entrevistats per Save the Children descriuen com els despullen, els obliguen a romandre dempeus en el fred, els apliquen descàrregues elèctriques i els colpegen amb pals. Els autors d'aquesta violència a les fronteres europees solen ser agents de la policia fronterera, però també traficants i els seus còmplices. Donada l'absència gairebé total de rutes legals i segures perquè els infants arribin a Europa i sol·licitin asil, ells i les seves famílies es veuen obligats a dependre de traficants de persones que sovint són violents i depredadors o bé a emprendre travessies marítimes perilloses en embarcacions inadequades.

RESTRICCIONS A LA CIRCULACIÓ: UNA CAUSA DEL SOFRIMENT DELS INFANTS

La dissuasió de l'arribada de refugiats i migrants, incloses les famílies i els infants, ha anat acompanyada d'esforços per contenir-los un cop arriben. Les restriccions a la circulació tenen un impacte significatiu en els infants, inclòs un nombre elevat de menors no acompanyats.

A les illes gregues, a les Canàries, als enclavaments espanyols de Ceuta i Melilla, al sud d'Itàlia i en altres llocs, habitualment aquestes restriccions han provocat greus situacions d'amuntegament i la proliferació d'allotjaments precaris o deficients per als

sol·licitants d'asil i els migrants, així com l'exposició de dones, infants i persones vulnerables a la violència i l'exploració. En alguns casos, la resposta ha estat detenir-los.

L'èmfasi que la legislació de la UE posa en el primer país d'asil fa que als infants i les famílies els sigui extremadament difícil i enutjós desplaçar-se entre països de la UE. Els processos de reagrupació familiar són complexos i comporten molt de temps, la qual cosa crea colls d'ampolla i porta alguns infants a intentar arribar a les seves famílies pel seu compte i, per tant, el risc de patir danys i de ser víctimes del tràfic i l'exploració augmenta.

Aquestes condicions solen tenir greus conseqüències a llarg termini en el desenvolupament i la salut mental i física dels infants, i agreuja l'impacte de la seva experiència de successos traumàtics a casa o durant el viatge.

FALTA DE PROTECCIÓ INFANTIL I L'IMPACTE EN ELS SERVEIS PER INFANTS

Fins i tot quan els infants aconsegueixen accedir als sistemes d'asil a Europa, cada vegada són menys els que obtenen l'estatus de refugiat. Finlàndia, Suècia, Noruega, Dinamarca, Alemanya i altres països també han introduït noves restriccions, com requisits d'integració o d'ingressos elevats, que dificulten l'accés dels menors a l'asil, la reagrupació familiar i la renovació dels seus permisos.

Els sistemes d'asil disfuncionals deixen els infants sense protecció i sense accés als serveis. A Grècia, les persones sense targeta de sol·licitant d'asil tenen accés limitat al sistema sanitari, i la falta d'un estatus legal crea barreres perquè els infants rebin educació al país. A Espanya, les dificultats de les famílies per accedir al sistema d'acollida de sol·licitants d'asil han comportat que se'ls deneguin els serveis i, fins i tot, que es quedin sense llar.

LA RESPOSTA A UCRAÏNA: UN PLA PER AL FUTUR?

Els infants ucraïnesos s'enfronten a enormes reptes i corren greus riscos en marxar del seu país. Fugen d'un conflicte devastador, se separen dels seus familiars i

éssers estimats i s'han d'adaptar als països de refugi. Tanmateix, no s'han d'enfrontar a més perills, gràcies als esforços per ajudar-los a travessar les fronteres; poden registrar-se per rebre protecció de manera ràpida i senzilla, i poden accedir més fàcilment a serveis ampliat i traslladar-se on tinguin familiars o hi hagi escoles disponibles.

Tot i que la DPT no és una solució a llarg termini i que els governs nacionals s'esforcen per garantir la protecció i el suport a tots els infants d'Ucraïna, l'impacte positiu d'aquests esforços en el benestar dels nens i nenes i en les seves perspectives de futur és revelador.

La presidenta de la Comissió Europea (CE), Ursula von der Leyen, va afirmar al seu discurs sobre l'estat de la Unió del 2022 que l'acolliment dels refugiats d'Ucraïna pot ser un «pla per continuar endavant» i que Europa ha de gestionar la migració amb dignitat i respecte.

Mentre la UE negocia el Pacte sobre Migració i Asil, Save the Children fa una crida als responsables nacionals i de la UE perquè defensin els drets dels infants i garanteixin que a tots els menors que busquen seguretat a Europa se'ls ofereixen vies segures i legals per fer-ho, llibertat de circulació, protecció i suport per reprendre les seves vides.

Dan Stewart / Save the Children

RECOMANACIONS PRINCIPALS*

Els governs europeus, les institucions de la UE i els estats membres haurien de:

1. **Proporcionar protecció i suport a llarg termini a tots els infants que han fugit d'Ucraïna**
  - Comprometre's a proporcionar protecció a tots els refugiats d'Ucraïna mentre durin les hostilitats al país i fins que sigui segur tornar.
  - Ampliar la capacitat escolar, els serveis socials i el suport psicosocial, les classes d'idiomes i les activitats recreatives per als infants d'Ucraïna.
2. **Ampliar a tots els infants que busquen seguretat a Europa les bones pràctiques i les lliçons apreses en la resposta als refugiats d'Ucraïna**
  - Proporcionar als menors refugiats i migrants i a les seves famílies vies segures i habituals per arribar a Europa, i garantir el ple respecte dels drets humans a les fronteres i dins del país en totes les circumstàncies.
  - Facilitar l'accés a la protecció, el suport i els serveis a tots infants que busquin seguretat a Europa, sense cap discriminació i respectant plenament l'interès superior de cada menor.
3. **Situar els drets dels infants al centre del Pacte sobre Migració i Asil**
  - Garantir que el pacte proporciona un accés ràpid als procediments de protecció i reagrupació familiar, que permet la llibertat de circulació i que prohibeix la detenció de menors i qualsevol altra política que pugui conduir-hi.
  - Garantir que el pacte creï un sistema europeu d'asil basat en la solidaritat entre els estats membres i que inclogui una supervisió que garanteixi el ple compliment dels drets humans i no restringeixi l'accés a la protecció.

*Recomanacions completes disponibles al final de l'informe.

CONTEXT

L'escalada del conflicte a Ucraïna el febrer del 2022 ha provocat desplaçaments massius cap a països europeus. S'han registrat més de 7,9 milions de refugiats a tot Europa, el 40 % dels quals són infants.¹ La UE va autoritzar ràpidament la Directiva de protecció temporal (DPT), una mesura adoptada el 2001 després dels conflictes a l'antiga Iugoslàvia amb la intenció de proporcionar protecció immediata i temporal en casos d'un gran nombre de desplaçats de països no comunitaris que es mouen per Europa. Altres països europeus que no són estats membres de la UE també van autoritzar proteccions similars per als refugiats d'Ucraïna.²

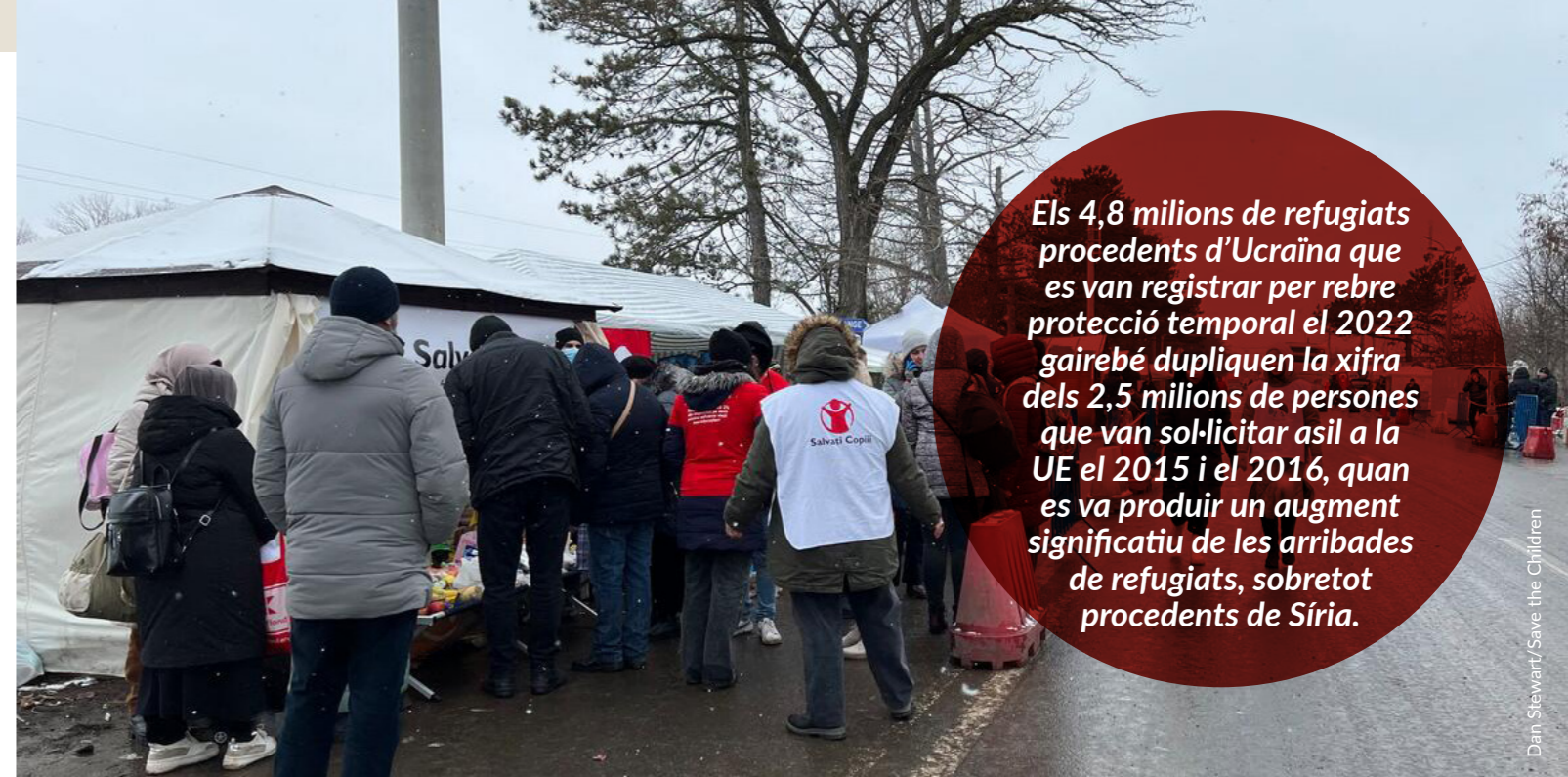
En virtut de la DPT, els refugiats d'Ucraïna tenen dret al permís de residència, accés a l'educació, lliure circulació, atenció mèdica, accés al mercat laboral i allotjament.³ Durant la tardor del 2022, la Comissió Europea va anunciar que la DPT es renovaria automàticament i, per tant, estarà en vigor almenys fins al març del 2024. A partir de llavors, és necessària una decisió del Consell per prorrogar la directiva un any més. Després, no es podrà tornar a renovar.

A la pràctica, garantir que els infants d'Ucraïna puguin gaudir d'aquests drets ha plantejat reptes significatius per als governs de la UE. Tots els infants que han fugit d'un conflicte i es traslladen a un altre país han d'adaptar-se a la realitat d'integrar-s'hi, d'estar separats dels seus éssers estimats, amics i familiars i enfrontar-se a la por i l'ansietat pel que ha ocorregut a casa, sobretot si han presenciats fets traumàtics. Els infants d'Ucraïna no són diferents.

Els governs nacionals s'han esforçat per garantir que aquests menors puguin anar a l'escola, malgrat les deficiències de capacitat existents i la magnitud de les arribades.⁴ En particular, a les fases inicials del conflicte, els infants i altres grups vulnerables es van veure exposats a riscos com la falta de supervisió dels voluntaris, la falta de comprovacions exhaustives dels antecedents i de supervisió de les famílies d'acollida i un risc més alt de tràfic de persones, ja que no es controlaven els desplaçaments fora del país i a través d'Europa.⁵ Malgrat aquests reptes, la UE i els seus estats membres han fet passos significatius i han dedicat recursos importants a elaborar una resposta a la crisi dels refugiats que doni prioritat als drets dels infants.

Tanmateix, aquest acolliment dels refugiats d'Ucraïna per part de la UE i dels països europeus posa de manifest la seva falta de voluntat en el passat. Els 4,8 milions de refugiats procedents d'Ucraïna que es van registrar per rebre protecció temporal el 2022 gairebé dupliquen la xifra dels 2,5 milions de persones que van sol·licitar asil a la UE el 2015 i el 2016, quan es va produir un augment significatiu de les arribades de refugiats, sobretot procedents de Síria.⁶

El 2015 la UE no va autoritzar la DPT. La resposta a aquesta crisi va ser, en el millor dels casos, disfuncional, i en el pitjor, cruel, ja que va introduir i endurir mesures que continuen restringint la capacitat dels infants per sol·licitar asil a la UE, contenir els que ja hi han arribat i dissuadir uns altres de venir.

Els 4,8 milions de refugiats procedents d'Ucraïna que es van registrar per rebre protecció temporal el 2022 gairebé dupliquen la xifra dels 2,5 milions de persones que van sol·licitar asil a la UE el 2015 i el 2016, quan es va produir un augment significatiu de les arribades de refugiats, sobretot procedents de Síria.

Dan Stewart/Save the Children

RUTES A EUROPA TANCADES

Durant la tardor del 2015 i la primavera del 2016, els governs europeus van començar a limitar l'accés a determinades nacionalitats. A continuació, van introduir quotes d'entrada i, finalment, van tancar les fronteres a tots els refugiats.

Des de llavors, les autoritats nacionals han augmentat encara més la inversió en la construcció de barreres físiques i la vigilància de les fronteres per impedir que refugiats i migrants accedeixin al seu territori.⁷ La Frontex, l'agència de fronteres i guardacostes de la UE, ha vist com el seu pressupost i les seves responsabilitats han augmentat dràsticament des del 2016; ha passat dels 5 milions d'euros el 2005 als 754 milions el 2022, fet que la converteix en l'agència més gran de la UE.⁸

El març del 2016, la UE també va signar una «declaració de cooperació» amb el Govern turc, en virtut de la qual Turquia detindria les persones que viatgessin de manera irregular des de Turquia a les illes gregues, retornaria a Turquia les que arribessin a les illes de manera irregular des de Turquia i, per cada siríà retornat des de les illes, els estats membres de la UE acceptarien un refugià siríà que hagués esperat dins de Turquia.⁹ Com a part de l'acord, Turquia va rebre 6.000 milions d'euros anuals per als refugiats al país i es va concedir als ciutadans turcs l'exempció de visat per a viatjar a Europa.

Aquest plantejament també s'ha aplicat en altres rutes a Europa. El 2017, Itàlia va establir un memoràndum d'entesa amb el Govern d'Acord Nacional llibi, en virtut del qual proporcionaria finançament i «suport tècnic i tecnològic a les institucions líbies encarregades de la lluita contra la immigració il·legal».¹⁰ Aquest acord s'ha renovat dues vegades, malgrat l'oposició de la societat civil. D'altra banda, Espanya ha signat acords amb Algèria, Mali, el Marroc i el Senegal tant per facilitar els retorns com per desincentivar la migració.¹¹

Com que el dret d'asil està consagrat en la legislació internacional, nacional i de la UE, inclòs l'article 18 de la Carta dels Drets Fonamentals de la UE, altres esforços dissuasius de la UE i els països europeus s'han centrat sovint a restringir l'accés a la sol·licitud d'asil en primer lloc, recolzats pel fet que no hi ha manera d'obtenir un visat a un país de la UE per sol·licitar asil.

La sol·licitud de visat per a una estada limitada exigeix que el sol·licitant demostrï la seva intenció de romandre al país únicament durant el període de vigència del visat. Si una persona indica que sol·licitarà asil, demostra la seva intenció de quedar-s'hi més temps i és motiu de denegació.¹² A Espanya, per exemple, quan es va introduir l'obligació de visat de trànsit per als ciutadans palestins i iemenites, les sol·licituds d'asil de totes dues nacionalitats van disminuir dràsticament. Així mateix, les propostes del Parlament Europeu (PE) per introduir visats humanitaris no s'han adoptat.¹³

Pedro Armestre/Save the Children

Tots els infants tenen drets, i aquí també s'hi inclouen els que es desplacen, que també gaudeixen de protecció específica. Els infants tenen dret a no patir violència, al fet que les autoritats actuïn sempre en el seu interès superior i a no ser detinguts ni discriminats. Tots els estats europeus tenen l'obligació de protegir els drets dels infants, com a signataris de la Convenció sobre els Drets de l'Infant (CDI), la Convenció sobre l'Estatut dels Refugiats del 1951 i el seu protocol addicional i el Conveni Europeu de Drets Humans.¹⁴

L'article 19 de la CDI exigeix als estats que prenguin totes les mesures apropiades «per protegir els infants contra tota forma de perjudici o abús físic o mental, descuit o tracte negligent, maltractament o explotació, inclòs l'abús sexual». La CDI també obliga els estats a prevenir el tràfic, l'explotació sexual i altres formes d'explotació, abús i violència, i a prendre mesures per promoure la recuperació i la integració social.¹⁵

El dret internacional vinculant exigeix als estats que considerin l'interès superior dels menors com a consideració primordial en tots els actes que els concerneixin (art. 3 de la CDI).

A més, els infants que es desplacen no han de ser criminalitzats ni sotmesos a mesures punitives pel seu estatus o el dels seus progenitors. La detenció de menors a causa de la seva situació migratòria o la dels seus progenitors constitueix una violació dels drets de l'infant i sempre contravé el principi de l'interès superior del menor,¹⁶ i pot constituir una forma específica de tracte cruel, inhumà o degradant.¹⁷ Per regla general, tampoc s'han de detenir els menors no acompanyats o separats de la seva família.¹⁸

Els estats membres de la UE també estan vinculats per la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, que reflecteix la major part del que s'ha descrit anteriorment i incorpora el dret d'asil.

Pedro Armestre/Save the Children

MORTS, DEVOLUCIONS EN CALENT I VIOLENCIA CONTRA ELS INFANTS QUE BUSQUEN SEGURETAT A EUROPA

«El dimarts vam veure cadàvers a l'aigua i vaig pensar que em podia passar el mateix. Jo plorava molt. El motor no funcionava. Què ens passaria?»

La Samia, de 15 anys, va travessar el mar del Marroc a les Canàries ¹⁹

VIATGES MORTALS

Amb les rutes habituals pràcticament tallades, els infants i les seves famílies que busquen protecció a Europa han de creuar les fronteres de manera irregular per exercir el seu dret d'asil. El 90 % de les persones a qui es concedeix protecció internacional als països europeus no arriben a la UE per les vies habituals.²⁰

Per a molts, això significa dependre de viatges cada vegada més perillosos i sovint mortals, inclosa la travessia marítima en llanxes i bots abarrotats i no aptes per a navegar. Les morts es produeixen amb freqüència, tant a les rutes terrestres com a les marítimes. L'OIM, l'agència de l'ONU per a les migracions, va registrar 55 defuncions el 2021 només a la frontera entre Grècia i Turquia, i 21 defuncions de persones que intentaven arribar a Polònia des de Bielorrússia,²¹ entre elles un bebè d'un any²² i un nen de 14 anys.²³ El juny del 2022, 23 persones van morir quan un grup de més de 500 persones va intentar entrar al territori espanyol de Melilla i va ser rebutjat de manera violenta per guàrdies fronterers espanyols i marroquins.²⁴

Des del 2019, 8.468 persones han mort o desaparegut a les rutes mediterrànies cap a Europa, d'un total de 487.142 arribades, el 20 % de les quals eren menors. Això significa que aproximadament un de cada 50 refugiats i migrants a les rutes mediterrànies ha mort o desaparegut.²⁵

LES DEVOLUCIONS EN CALENT: UN FENOMEN A TOT EUROPA

«No volien parar. Venien cap a nosaltres. Tenien vaixells ràpids. Volien colpejar el centre de la nostra llanxa per detenir-nos. Ningú sabia què passaria. La guàrdia costanera volia colpejar-nos.»

L'Omar,* de 17 anys i procedent de Síria, descriu la seva experiència en la travessia cap a Europa quan tenia 9 anys.

Les morts a les fronteres europees es deuen, en part, a la tendència creixent dels governs europeus a impedir per la força, il·legalment i sovint amb violència que els refugiats entrin al seu territori i fins i tot a segrestar i expulsar els que hi han arribat.²⁶ El 2021, l'Alt Comissionat de l'ONU per als Refugiats (ACNUR) va advertir que «s'estava atacant l'asil a les fronteres europees» i que les devolucions en calent (pràctica que consisteix a fer que els migrants retrocedeixin a les fronteres) s'estaven «duent a terme de manera violenta i aparentment sistemàtica».²⁷ El 2021, només a la ruta dels Balcans, les ONG van documentar que 1.303 infants havien estat sotmesos a devolucions il·legals, inclosos 280 menors no acompanyats i separats de les seves famílies.²⁸

A Grècia, està ben documentada la denegació sistemàtica d'entrada als sol·licitants d'asil i el segrest i l'expulsió forçosa dels que hi arriben. El relator especial de l'ONU sobre els drets humans dels migrants va assenyalar que les devolucions en calent a les fronteres terrestres i marítimes de Grècia són una «política general de facto», que almenys 17.000 persones s'han retornat per la força a Turquia des del 2020 i que es van «dissuadir» 140.000 persones d'entrar al país durant 6 mesos el 2021.²⁹ Almenys 17 de les 55 morts a la frontera terrestre entre Grècia i Turquia estaven relacionades amb devolucions en calent violentes.

La Samah,* de 33 anys, és de Síria i actualment viu com a refugiada a Grècia amb els seus dos fills

«Ens van fer retrocedir quatre vegades i hi vam tornar una cinquena vegada. Vam estar setmanes al costat del riu intentant creuar; ens rentàvem al riu. L'última vegada que ens van fer retrocedir vam estar quatre dies al bosc gairebé sense aigua ni menjar.

Érem a uns 100 metres de la comissaria i una furgoneta es va parar davant nostre, ens va agafar per la força i ens va ficar en un autobús. [...] Ens parlaven d'una manera molt agressiva i els vaig dir que es calmessin perquè teníem nens i nenes amb nosaltres que tenien por. Vaig haver de canviar el bolquer a la meua filla i ni tan sols em van donar un bolquer ni temps per netejar-la.

Estava amb els meus fills i ens van demanar que ens despullessim. Tot i que la policia de la sala era una dona, no ens sentíem còmodes despullant-nos davant d'altres dones, nens i nenes, però no teníem una altra opció. El meu fill es va negar a treure's la roba interior.

Dues hores més tard va entrar un grup d'homes emmascarats, vestits de negre i sense plaques, van començar a cridar-nos "ela, ela, ela" (que significa 'anem, anem, anem' en grec) i ens van portar a la força a un camió. No ens van deixar posar-nos les sabates. Una dona estava alletant el seu bebè i se la van emportar amb el bebè mentre donava el pit.

Ens van tornar a portar al riu i allà hi tenien uns bots realment frèvols. Ens van separar en grups i ens van obligar a pujar-hi. No podíem veure res i jo no veia el meu fill Abbas. No sabia on era i cridava als emmascarats que no aniria a cap lloc sense el meu fill. A l'altre costat vam poder veure entre els arbres un home amb una pistola.»

L'Abbas,* de 10 anys i fill de la Samah,* va dir a Save the Children:

«Va ser molt difícil. Vam estar caminant pel bosc durant hores, sense menjar ni aigua, només caminàvem i resàvem perquè tot sortís bé. Però, a 100 metres de la comissaria, ens va agafar una furgoneta. Allà vaig tenir una crisi nerviosa i no em trobava bé. Ni tan sols podia parlar. A vegades els de les màscares negres fins i tot em pegaven. La policia ens va demanar que ens despullessim i jo em vaig negar a treure-m'ho tot. Quan els homes emmascarats van venir a la nit, es van emportar el grup de l'altra sala i els vam sentir cridar. Després, van venir per nosaltres i van fer el mateix.»

Ara la Samah, l'Abbas i la Rima viuen en un camp del nord de Grècia, on el Consell Grec per als Refugiats, col·laborador de Save the Children, els dona assistència jurídica. L'Abbas diu: «Aquí al camp ens tracten de forma molt humana. Són molt agradables amb nosaltres». Ell va a l'escola local, ha fet amics i de gran vol ser futbolista professional. «El que més vull és poder mantenir la meua mare i la meua germana, i que no els falti de res», diu.

Pedro Armestre/Save the Children

«Allà on anàvem, la policia ens pegava, ens maltractava físicament. La policia iraniana, la grega, la turca i, fins i tot, la d'aquí [a Bòsnia].»

Alidi,* de 16 anys

Les polítiques del Govern grec han rebut el suport actiu i tàcit de funcionaris i organismes de la UE. Quan els refugiats procedents de Síria van arribar a la frontera de Grècia a principis del 2020 i un dia després el Govern grec va emetre un decret que suspenia el registre de sol·licituds d'asil durant un mes i autoritzava la deportació immediata, la presidenta de la CE va elogiar Grècia com a «escut» d'Europa i va anunciar una ajuda addicional de 700 milions d'euros per a la gestió de la migració, i va declarar que «la nostra prioritat principal és garantir el manteniment de l'ordre a la frontera exterior grega».³⁰

El 2022, l'Oficina Europea de Lluita contra el Fraus va descobrir que la Frontex havia encobert i ajudat a finançar devolucions o devolucions en calent il·legals de sol·licitants d'asil a Grècia.³¹ El director, que havia estat al capdavant de l'agència des del 2015, va dimitir a causa de les troballes. El Parlament Europeu ha denegat concedir el pagament del pressupost de la Frontex el 2020 referint-se a la «magnitud de les greus faltes comeses».³²

A Romania, l'ACNUR va documentar 7.948 expulsions o devolucions en calent il·legals durant el 2021, principalment als tres primers mesos. La policia fronterera va impedir l'entrada a Romania de gairebé 75.000 persones procedents de Sèrbia, segons va declarar l'Agència de Drets Fonamentals de la UE. Els desplaçaments des de Romania van ser principalment cap al nord, en direcció a Hongria.³³ La UE ha reforçat la presència de la Frontex a Sèrbia, Bòsnia i Hercegovina i Albània, i la va introduir a Macedònia del Nord; mentre que Sèrbia va signar un memoràndum d'entesa amb Àustria i Hongria per reforçar la cooperació en la «lluita eficaç contra la immigració il·legal i protegir tot Europa», centrant-se en la cooperació en matèria de readmissió.

Pedro Armestre/Save the Children

Alguns països fins i tot han intentat tipificar les devolucions en calent en la legislació nacional. A Espanya, la Llei d'estrangeria inclou una referència a la possibilitat de «rebutjar» les persones que arribin a les fronteres terrestres de Ceuta i Melilla el 2015.³⁴ La disposició tipifica les expulsions en aquesta llei, malgrat la referència a les lleis internacionals sobre drets humans i a la protecció internacional com a limitació al procediment en la legislació. A la pràctica, les devolucions en calent i la denegació d'entrada a aquests territoris són habituals. En un cas, 45 menors no acompanyats que havien entrat a Ceuta el maig del 2021 van ser lliurats per la força i il·legalment a la Policia de Fronteres marroquina sense cap garantia processal o judicial, ni cap avaluació prèvia de l'interès superior.³⁵

De la mateixa manera que Grècia coopera amb les autoritats turques per impedir les arribades, també ho fa el Govern d'Espanya amb les autoritats marroquines, que sovint perfilen racialment els qui busquen seguretat a Espanya.³⁶ Els subsaharians són víctimes dels controls discriminatoris que es duen a terme al costat marroquí de la frontera, i no se'ls permet sortir del país i arribar al costat espanyol. Entre l'1 de gener del 2015 i el 31 de maig del 2017, només 2 de les 8.972 persones que van sol·licitar asil a Ceuta i Melilla eren d'origen subsaharià.³⁷

Després d'una visita al terreny el novembre del 2021, la comissària de Drets Humans del Consell d'Europa, Dunja Mijatović, va afirmar que «a la pràctica, no sembla haver-hi una altra manera d'entrar a Melilla i buscar protecció davant les autoritats pertinents que no sigui nedant o saltant la tanca, arriscant la pròpia vida».³⁸

Al Mediterrani central, els infants que busquen seguretat a Itàlia i Malta s'enfronten tant a un viatge traïdor com a la devolució a Líbia, un país que el secretari general de l'ONU ha declarat que no és «un port segur per al desembarcament de refugiats i migrants», ja que se'ls «sotmet sistemàticament a detencions arbitràries i tortures en centres de detenció tant oficials com no oficials».³⁹ La UE i els seus estats membres fan costat activament a les autoritats líbies en la intercepció i devolució de persones a Líbia i financen aquestes activitats. L'OIM indica que el 2021 almenys 32.425 persones van ser interceptades i retornades a Líbia. El maig del 2022, l'ONU va informar que més de 180 infants es trobaven entre les 4.715 persones que havien estat interceptades a la mar i retornades a Líbia.⁴⁰ El mateix informe destacava casos de menors refugiats i migrants sotmesos a tortura i detenció al país.

Pedro Armestre/Save the Children

El fet de fer retrocedir activament els infants s'uneix a la falta de consideració per la seva seguretat a les rutes que es veuen obligats a prendre. A la ruta del Mediterrani central, diverses OIG i ONG han documentat en els últims anys que els estats europeus estan aplicant polítiques i pràctiques oposades a les seves obligacions legals d'ajudar les persones en perill al mar. L'Oficina de Drets Humans de l'ONU (OACDH) va afirmar que la falta de protecció dels drets humans de les persones en perill al mar «no és una anomalia tràgica, sinó més aviat una conseqüència de decisions polítiques i pràctiques concretes de les autoritats líbies, els estats membres i les institucions de la Unió Europea i altres actors que s'han combinat per crear un entorn en el qual la dignitat i els drets humans dels migrants corren perill».⁴¹ Segons Metges Sense Fronteres, almenys 95.000 persones van ser retornades a Líbia entre el 2017 i el 2021⁴² i «s'han deixat adults i infants a la deriva o ofegats mentre els avions de patrulla fronterera de la Frontex de la UE sobrevolen la zona, compartint les seves coordenades amb els guardacostes líbics perquè puguin ser retornats a Líbia;⁴³ mentre que no proporcionen aquesta informació als vaixells pròxims, inclosos els vaixells de cerca i rescat de les ONG que són allà específicament per ajudar a salvar vides».

VIOLENCIA CONTRA ELS INFANTS EN MOVIMENT

Una recerca recent de Save the Children va demostrar que a la ruta dels Balcans els infants eren sotmesos sistemàticament a pràctiques violentes. La forma de violència més comuna denunciada pels infants va ser la violència física per part dels agents de la policia fronterera, amb més freqüència durant les devolucions en calent.

Els nens i nenes entrevistats descriuen haver estat despullats, obligats a romandre dempeus en el fred i haver rebut descàrregues elèctriques i cops amb pals,

que els van provocar greus lesions físiques.⁴⁴ Tots els infants que van participar en la investigació van relatar haver estat objecte de violència física, psicològica, sexual o d'un altre tipus, directament o indirectament. L'Ahmad,* de 16 anys, va declarar a Save the Children: «Per a ells, tots els refugiats són iguals. No els importa si són nens i nenes, a tots se'ls tracta igual».⁴⁵

Els autors d'aquesta violència eren habitualment agents de la policia fronterera, però també traficants i els seus còmplices. Donada l'absència gairebé total de rutes legals i segures perquè els infants arribin a Europa i sol·licitin asil (a conseqüència de les polítiques de contenció i dissuasió), els infants i les seves famílies es veuen obligats a dependre de traficants de persones, que sovint són violents i depredadors, i a emprendre travessies marítimes perilloses en embarcacions inadequades.

L'Omar,* un nen de 13 anys que va intentar agafar la ruta dels Balcans cap a l'Europa occidental ajudat per traficants de persones, va explicar a Save the Children que «quan [els nens i nenes] fan soroll o quan no li fan cas [al traficant], ell simplement els dona bufetades una vegada i una altra».⁴⁶ Alguns dels infants entrevistats per Save the Children havien sortit del seu país d'origen quan tenien 4 o 5 anys i feia 9 anys que viatjaven, arriscant-se i fracassant en l'intent de travessar les fronteres en múltiples ocasions per posar-se fora de perill.⁴⁷

Quan tenia 11 anys, el germà de l'Adrienne,* de Costa d'Ivori, la va convèncer perquè se n'anés al Marroc i, així, escapar d'un matrimoni forçat amb un home d'un altre país. Ara, amb 15 anys i vivint a Espanya, va dir a Save the Children que no volia abandonar el seu país:

«Volia quedar-me allà, però al final el meu germà i la meua tia em van convèncer. Em van dir que passaria poc temps al Marroc, que allà em quedaria amb un amic seu».

L'amic del seu germà mai la va recollir quan va arribar al Marroc, i es va veure abandonada a la seva sort i va dormir al carrer durant 2 o 3 mesos. Ens explica: «hi havia racisme i a poc a poc vaig començar a buscar feina, ja que se m'acabaven els diners. Algunes noies marroquines i africanes em van proposar treballar com a prostituta, però jo no volia». Va trobar feina a una casa com a empleada domèstica, però la dona de la casa on treballava la va apunyalar i, per tant, va haver d'anar a l'hospital. L'Adrienne no va avisar la policia i va dir al personal de l'hospital que havia caigut.

Els seus amics li van parlar d'Espanya i va decidir intentar anar-hi. «Feia quatre mesos que dormia al bosc [abans d'intentar la travessia]. El dia que havíem de partir, érem al costat de l'aigua i ens amagàvem. Hi havia molta gent, i tots vam començar a córrer perquè pensàvem que la policia era per allà. Jo corria amb una altra noia i dos nois corrien darrere nostre; estàvem molt espantades, els dos nois ens van violar a la meua amiga i a mi».

Poc després, va intentar creuar de nou. «Durant tot el viatge em vaig sentir insegura i no sabia què fer. Vaig pensar que la meua vida s'havia acabat». De quan va arribar a Espanya, ens explica: «durant un mes vam estar en un lloc que era com una presó, tot tancat, i després les noies van anar a un hotel. Jo gairebé em torno boja. No sabia què fer, ni amb qui ni on anar».

De cara al futur, l'Adrienne vol veure la seva família i aspira a estudiar medicina. També li agradaria viatjar. «M'agradaria visitar França, hi tinc uns quants amics allà, i Anglaterra també».⁴⁸

DOBLE MORAL A LES FRONTERES

Un dels exemples més cridaners de la doble moral és com els estats membres de la UE i la mateixa UE van respondre a les arribades de refugiats i migrants de països de l'Orient Mitjà i l'Àfrica que intentaven entrar a la UE des de Bielorússia. Tant els governs nacionals com els alts funcionaris de la UE van qualificar d'«amença híbrida» els que arribaven.⁴⁹ El Govern polonès va declarar l'estat d'emergència i va introduir o modificar la legislació vigent per permetre «l'expulsió sumària de Polònia dels immigrants, encara que sol·licitin protecció internacional» sense cap excepció en el cas dels infants, tant si viatgen sols com en família.⁵⁰

A la pràctica, això ja ocorria i s'havia denunciat que persones que sol·licitaven protecció internacional havien estat retornades a Bielorússia,⁵¹ fet que va comportar «expulsions massives i il·legals de persones acorralades als boscos», inclosos almenys 100 infants, segons les organitzacions de la societat civil polonesa.⁵² També hi ha informes fidedignes de guàrdies fronterers polonesos que separaven famílies quan alguns dels seus membres requerien ser hospitalitzats abans d'expulsar els altres de tornada a Bielorússia per la frontera; s'inclou el cas d'una dona que va ser separada del seu fill de cinc anys.⁵³ A més, l'estat d'emergència declarat el 2 de setembre del 2021 va prohibir l'accés a la frontera a periodistes, observadors, organitzacions de la societat civil i grups d'ajuda que intentaven prestar assistència als refugiats que arribaven.⁵⁴

Pedro Armestre/Save the Children

Pedro Armestre/Save the Children

El 2 de juliol del 2021, Lituània va declarar l'estat d'emergència quan poc més de 2.000 refugiats i sol·licitants d'asil van entrar al país procedents de Bielorússia.⁵⁵ Posteriorment, el Parlament lituà va aprovar una llei sobre l'estatut jurídic dels estrangers, que es va utilitzar per «rebutjar les sol·licituds d'asil de persones que no estaven "autoritzades" a entrar a Lituània» i va atorgar als guàrdies fronterers «total llibertat per decidir qui podia accedir al territori».⁵⁶ De nou, aquesta legislació s'aplicava també als infants, sense excepcions. Malgrat les infraccions de la legislació de la UE en matèria d'asil, alts funcionaris de la UE van donar suport a les propostes de construir un mur fronterer i van elogiar la iniciativa del Govern lituà com una «bona idea».⁵⁷

La situació a la frontera bielorrussa ha continuat replantejant el debat sobre la migració com una qüestió principalment de seguretat nacional en altres països europeus⁵⁸ i s'ha centrat en la «instrumentalització» de refugiats i migrants. A Finlàndia, això es va produir en el context de la introducció d'un nou procediment fronterer,⁵⁹ que el Govern té previst aplicar plenament el 2023, entre pors que pugui donar lloc a detencions, privacions de llibertat similars o avaluacions inadequades de la protecció individual d'infants i famílies a la frontera.⁶⁰

INSTRUMENTALITZACIÓ

La reacció a la situació a Bielorússia va portar la Comissió Europea a declarar que no acceptaria els intents de tercers països «d'instrumentalitzar els migrants amb finalitats polítiques» i a proposar l'anomenat Reglament d'instrumentalització a la fi del 2021, l'objectiu del qual és definir la «instrumentalització» com les situacions en les quals «els actors estatals estan creant i facilitant artificialment la migració irregular, utilitzant els fluxos migratoris com una eina amb finalitats polítiques per desestabilitzar la Unió Europea i els seus estats membres».⁶¹

El reglament introduiria un mecanisme per permetre als estats membres establir excepcions a la legislació d'asil de la UE. Irònicament, un factor clau de la instrumentalització dels infants refugiats i migrants és el fet que els països europeus hagin donat prioritat a la dissuasió costi el que costi. Per tant, això obre la possibilitat que els dirigents dels països intentin obtenir finançament o concessions polítiques de la UE o, quan sigui políticament desagradable —com en el cas de Bielorússia—, que els països europeus i la UE abandonin realment els seus suposats valors i fins i tot el seu compromís amb l'estat de dret. Si no existís el desig aclaparador de mantenir fora als refugiats, aquests altres països no tindrien tanta influència.

L'Abdul,* de l'Afganistan, va dir a Save the Children: «Tinc un document que certifica que soc menor d'edat. No em van acceptar. Em van dir: "Ets major d'edat"»

Save the Children també ha recollit proves directes d'un tracte diferenciat a la frontera entre Itàlia i França, depenent dels llocs de trànsit.⁶² A Claviere, per exemple, els menors no acompanyats i separats tenen més probabilitats de ser admesos per la Policia Fronterera Francesa (PAF). Per la seva banda, a Menton, sembla que la policia continua canviant les dates de naixement per declarar els menors com a majors d'edat i, per tant, expulsar-los mitjançant la refus d'entrée (denegació de l'entrada), una ordre d'expulsió.

LLIÇONS DE LA RESPOSTA A UCRAÏNA

Les morts, els abusos i la violència endèmica a les fronteres europees són evitables i, de fet, són el resultat de les opcions polítiques dels estats europeus i de les decisions operatives de les seves agències i autoritats. La falta de vies legals perquè els infants i les seves famílies travessin les fronteres amb seguretat i obtinguin protecció internacional és el factor principal de les morts en els desplaçaments.

Prova d'això és que els infants d'Ucraïna poden entrar a la UE de manera segura gràcies a l'acord d'exempció de visats entre la UE i Ucraïna i, per tant, gaudeixen de protecció automàtica a la UE en virtut de la DPT. La prioritat política ha estat oferir protecció als infants, la qual cosa representa un canvi important respecte de l'afany de «protegir» les fronteres exteriors enfront dels menors, demostrat per les polítiques frontereres restrictives esmentades anteriorment.

Els països que van restringir l'accés a l'asil als pocs milers de persones que es trobaven a la frontera amb Bielorússia han acollit el nombre més elevat de refugiats d'Ucraïna. Des del febrer del 2022 s'han registrat 8,1 milions de creuaments fronterers des d'Ucraïna a Polònia, i més d'1,5 milions de persones s'han registrat per rebre protecció temporal.⁶³ En data d'octubre del 2022, Lituània havia registrat l'entrada d'aproximadament 67.000 refugiats d'Ucraïna, en contrast amb la seva declaració d'estat d'emergència quan hi van arribar 2.000 persones el 2021.

Els resultats d'aquestes polítiques diferents són evidents. L'OIM ha registrat 17 morts d'ucraïnesos en trànsit.⁶⁴ Això equival a una defunció per cada 500.000 refugiats procedents d'Ucraïna.

A més, els infants ucraïnesos que Save the Children ajuda a tot Europa no solen denunciar cap tipus de violència per part de la policia o dels agents fronterers.

Pedro Armestre/Save the Children

RESTRICCIONS A LA CIRCULACIÓ

«Va ser una mala experiència: vam ser allà 5 mesos amb menjar dolent, com si fos menjar per a gossos, van venir periodistes i ens van fer fotos. Era com una presó. I estava brut.»

El Wiam,* de 17 anys, descriu les condicions en un centre d'acollida a les illes Canàries

La dissuasió de l'arribada d'infants refugiats i migrants ha anat acompanyada d'esforços per contenir-los un cop arriben. En aquest context són essencials les restriccions a la llibertat de circulació dins de la UE, al territori dels estats membres i fins i tot en zones i localitats concretes on arriben majoritàriament els infants. Aquestes restriccions, que no s'apliquen als refugiats d'Ucraïna, signifiquen que els infants refugiats i les seves famílies tenen opcions limitades per desplaçar-se entre països i, fins i tot, per reunir-se amb les seves famílies; només poden sol·licitar asil en un nombre restringit de llocs, i sovint es detenen en condicions deficientes o inhumanes.

RESTRICCIONS A LA CIRCULACIÓ I DETENCIONS ALS PAÏSOS DE PRIMERA ARRIBADA

A Grècia, l'aplicació de l'Acord UE-Turquia el 2016 va comportar que els hotspots (centres de recepció i registre de migrants) de les illes gregues es convertissin en centres de detenció, amb filferro d'arc, tanques i vigilància amb policies i militars.⁶⁵ Aquesta política inviable i inhumana es va modificar a la fi del 2016, però es va «substituir per una pràctica de restricció geogràfica sistemàtica; és a dir, l'obligació de no sortir de l'illa i residir als centres, imposada indiscriminadament a cada persona nouvinguda»,⁶⁶ inclosos els infants. Per seguir un procés sovint infructuós, s'apliquen excepcions per motius de salut, per als menors no acompanyats i les víctimes de violència de gènere. Així, doncs, els refugiats que no compleixin la restricció geogràfica corren el risc de ser detinguts, acusats d'un delicte i que es restringeixi el seu accés a l'asil.⁶⁷

Aquestes restriccions a la circulació són la causa fonamental de la deterioració de les condicions dels camps, l'amuntegament, els serveis inadequats i la

lentitud extrema de les sol·licituds d'asil, que han tingut un impacte significatiu en els infants —inclòs un elevat nombre de menors no acompanyats. El 2017, un informe de Save the Children va documentar l'impacte d'aquestes polítiques en la salut mental dels infants: el Zarak,* un nen no acompanyat de l'Iran, va descriure les condicions a Samos: «Vaig passar quatre mesos i mig al centre, en una tenda de campanya. El menjar era dolent, la situació allà no era bona. Tenia por constantment. Quan algú em preguntava alguna cosa, em limitava a dir que no amb el cap».⁶⁸

Camps tristament notables, com el de Mória a l'illa de Lesbos, es caracteritzaven per les condicions insalubres, l'amuntegament i el risc generalitzat de violència cap als infants. En els últims anys, a mesura que han disminuït les arribades a les illes de l'Egeu oriental amb la política d'expulsió i dissuasió, el Govern grec ha fet esforços, amb el finançament de la UE, per mantenir la política bàsica de circulació fortament restringida. A Samos, Quios, Kos, Leros i Lesbos s'han obert o s'han previst obrir nous centres tancats d'accés controlat (CTAC), camps similars a les presons que allotgen sol·licitants d'asil menors i adults.

El nou camp de Samos està fortament protegit, amb tres capes de tanques amb filferro d'arc a gran altura, diverses torres de vigilància a totes les seccions, una forta presència de guàrdies de seguretat que es comuniquen per walkie-talkie, megafonia per a avisos i càmeres pertot arreu, fins i tot als blocs d'allotjament.

Els infants que surten del centre per anar a l'escola s'han de sotmetre a registres corporals i de motxilles, a raigs X i a torniquets magnètics per sortir i tornar al campament envoltat de filats. El 2021, el jove de 16 anys Ammar,* de Síria, va explicar a l'organització sòcia de Save the Children, el Consell Grec per als Refugiats, que no havia anat a l'escola des que va arribar a Samos el 2019. A més, va dir que les condicions són millors al CTAC que a l'anterior camp amuntegat de l'illa, i que «al nou camp sec al nostre contenidor o busco menjar per a la família, passejo, no faig res en concret...».⁶⁹ És lluny de la ciutat principal, Vathy, i hi ha una línia d'autobús creada recentment, però és cara i inassequible per a la població del camp, fet que aïlla encara més els infants i les seves famílies.

A Itàlia, la situació varia molt als diferents llocs de desembarcament. A Calàbria i en alguns llocs de Sicília, com Messina, els migrants i refugiats poden abandonar els centres poques hores després de desembarcar. No obstant això, a Lampedusa es troben amb una situació molt militaritzada. Tots els moviments, des del desembarcament fins al trasllat al centre per després viatjar al continent, estan controlats de prop per guàrdies. El centre està envoltat de tanques i totes les entrades i sortides estan controlades per la policia i l'exèrcit.

A Lituània, els infants que han aconseguit arribar al territori lituà des de Bielorrússia han estat detinguts

sistemàticament i han patit maltractaments. A més, se'ls ha negat l'accés a advocats. Amnistia Internacional va estimar que, el juny del 2022, 592 infants romanien detinguts a Lituània, d'un total de 2.647 persones. L'organització també va denunciar comportaments racistes i com «les dones negres i les adolescents van ser sotmeses a tortura, inclosa la humiliació sexual» en particular.⁷⁰

EL PACTE SOBRE MIGRACIÓ I ASIL DE LA UE

El setembre del 2020, la Comissió Europea va proposar l'anomenat Pacte sobre Migració i Asil, un paquet de cinc instruments legislatius que abasten la selecció, els procediments d'asil, la transformació de l'Eurodac en una base de dades d'asil i migració, la gestió de l'asil i la migració i un reglament de crisi, així com recomanacions i orientacions sobre cerca i rescat, reassestament, preparació i facilitació d'entrades no autoritzades.⁷¹ El setembre del 2022, el Parlament Europeu i les cinc presidències rotatòries de la UE van acordar un full de ruta per finalitzar el pacte abans de les eleccions de la UE del 2024.⁷²

El pacte proposat continua centrant-se en la restricció de la circulació a les fronteres exteriors de la UE. El Reglament sobre procediments d'asil estableix un procediment fronterer europeu comú per als ciutadans de tercers països que arriben a les fronteres exteriors i sol·liciten protecció internacional en un estat membre de la UE.⁷³

Els procediments accelerats proposats corren el risc de provocar la detenció continuada de menors i les restriccions a la llibertat de circulació, la qual cosa repercuteix en l'accés a una atenció, educació i serveis sanitaris adequats. En concret, el reglament establiria un procediment d'asil o la devolució a la frontera, cosa que donaria lloc a la possibilitat que famílies amb infants majors de 12 anys fossin sotmeses a procediments de detenció de fins a deu mesos. La normativa comporta que aquests infants podrien veure's obligats a sotmetre's a un procediment «accelerat».

La proposta del Reglament de selecció regula el contacte inicial amb els sol·licitants d'asil a les fronteres i la manera de tramitar-ne la sol·licitud. Les propostes inclouen la creació d'una «ficció legal de no entrada», cosa que significa que només es considerarà que un ciutadà d'un tercer país ha entrat a l'estat en concret una vegada que hagi estat aprovat legalment pels agents fronterers autoritzats, fins i tot quan es trobi a la UE. Això comporta el risc de crear zones de trànsit on es restringeixen els drets dels infants que es desplacen, on se'ls detingui o retengui de facto.⁷⁴ Tant el Procediment d'asil com el Reglament de selecció manquen de salvaguardes i procediments adequats per garantir el respecte dels drets humans, inclosos els drets de l'infant.

El Reglament sobre la gestió de l'asil i la migració (AMR) pretén establir un nou sistema de solidaritat i repartiment de responsabilitats entre els estats membres per garantir que la responsabilitat dels sol·licitants d'asil es reparteixi més equitativament entre els membres. Això substituiria l'antic Reglament de Dublín, que creava colls d'ampolla a prop de les fronteres exteriors de la UE i restringia els moviments secundaris de menors, en posar l'accent en el criteri de «país de primera entrada». No cal deixar passar l'oportunitat de reescriure les normes sobre el repartiment de responsabilitats. Millorar el sistema actual és clau per evitar el patiment dels infants i reduir el risc de tràfic i explotació dins de la UE, en particular a les seves fronteres interiors.

Pedro Armestre / Save the Children

La circulació dels infants refugiats i migrants que arriben a Ceuta i Melilla, dos enclavaments del territori espanyol al continent africà, també està fortament restringida. La normativa aplicada per les autoritats obliga els sol·licitants d'asil a esperar la decisió sobre l'admissibilitat de la seva sol·licitud abans de poder desplaçar-se a la península i accedir al seu sistema d'acollida per als sol·licitants d'asil i, a més, han d'obtenir una autorització de la Policia Nacional. Aquestes limitacions al dret a la lliure circulació pel territori espanyol han estat declarades il·legals en repetides ocasions pels tribunals espanyols, però a la pràctica es mantenen.

Com ha succeït a les illes de l'Egeu, aquestes restriccions han provocat regularment un greu amuntegament, que s'ha traduït en unes condicions precàries o deficientes d'acolliment de sol·licitants d'asil i migrants, i en l'exposició de dones i infants a la violència i l'explotació.⁷⁵ El maig del 2021, a causa de l'entrada sobtada i descontrolada de centenars de persones a Ceuta, els centres d'acollida disponibles es van col·lapsar immediatament i inicialment es van allotjar els infants i adults junts a prop de la frontera del Tarajal, sense llits suficients ni roba o mantes per als menors, amb banys espatllats i menjar insuficient.

La ciutat de Ceuta ha obert centres per acollir menors no acompanyats després de la seva arribada a l'enclavament el maig del 2021. En determinats moments, s'han acollit més de 1.000 infants en tres centres (Tarajal, Piniers i Santa Amèlia), sense que s'hagin habilitat altres places ni s'hagin traslladat a la península. Diversos informes han constatat que hi ha infants que s'amaguen als boscos o fugen de la recepció inicial per por de ser retornats al Marroc.

RESTRICCIONS A LA CIRCULACIÓ EN ALTRES PAÏSOS

Les restriccions a la circulació i la normativa sobre on poden registrar les persones les seves sol·licituds d'asil

també han provocat un amuntegament en països que no són els primers punts d'entrada a la UE. Als Països Baixos, els sol·licitants d'asil han de registrar-se en una població, Ter Apel, situada al nord del país i lluny dels nuclis de població. L'agost del 2022, el centre estava tan saturat que 700 persones van haver de dormir fora, inclosos els infants.

A l'octubre, segons la Inspecció de Sanitat i Atenció a la Joventut, Ter Apel va acollir «un gran nombre de persones, des de molt joves a ancianes i algunes amb refredats o altres afeccions mèdiques, que estaven juntes al poliesportiu, un lloc massa petit, fred i amb corrents d'aire».⁷⁶ Hi va destacar que els riscos sanitaris associats eren «més greus per als més vulnerables, com els bebès i els infants petits».⁷⁷ En total, l'agència responsable de l'acollida de refugiats (COA) va allotjar 350 infants en «condicions d'allotjament penoses», on només hi havia lloc per a 55, i molts van haver de dormir en cadires o a terra durant alguns dies.

Segons el defensor del menor, que va visitar el centre a l'abril, «no hi ha educació, ni activitats, ni ajuda, res... [els infants] reben menjar i res més. El personal em va dir que sovint no es molesten a despertar-los al matí perquè no tenen res a fer».⁷⁸

A Alemanya, una vegada que els sol·licitants d'asil tenen permís per residir-hi, el sol·licitant està restringit territorialment al districte on es troba el centre d'acollida responsable. Els que tenen poques perspectives de quedar-s'hi estan obligats a viure als centres d'acollida fins que s'adopti la decisió; mentre que els que tenen bones perspectives inicialment només poden romandre a la zona designada al seu permís de residència i necessiten un permís per abandonar temporalment aquesta zona.⁷⁹ La restricció de residència deixa d'aplicar-se després de tres mesos i, llavors, s'amplia a tot el país.

RESTRICCIONS A LA CIRCULACIÓ ENTRE PAÏSOS DE LA UE

Existeixen importants restriccions a la circulació secundària dins de la UE i es posa l'accent en el «primer país d'asil», fet que ha creat una gran pressió als països fronterers i una responsabilitat desigual per als sol·licitants d'asil als països europeus.

A més, tant en virtut del Reglament de Dublín com del marc dels procediments ordinaris de reagrupació familiar amb tercers països, la reagrupació familiar s'ha convertit en un repte cada vegada més gran per als infants. Per exemple, el 2019 el Govern alemany va rebutjar un 70 %, aproximadament, de les sol·licituds de reagrupació familiar procedents de Grècia en virtut del Reglament de Dublín. Entre els obstacles principals figuren els breus terminis per sol·licitar la reagrupació familiar, els requisits d'ingressos molt elevats i les formes complicades i costoses de demostrar les relacions familiars, com les proves d'ADN.

Els llargs períodes d'espera, que poden durar anys en països com Grècia, Itàlia i Espanya, augmenten el risc de tràfic i explotació dels infants quan intenten reunir-se amb les seves famílies pel seu compte.⁸⁰

Els infants d'Ucraïna no s'han d'afrontar a aquests reptes. A Itàlia, Save the Children ha observat que els tribunals han permès les reunificacions familiars entre menors no acompanyats a Itàlia i familiars que viuen en altres estats membres de la UE pocs dies després de l'arribada dels menors al país. En canvi, els menors no acompanyats i separats d'altres països amb familiars a Itàlia o altres països de la UE han d'intentar accedir a procediments de reagrupació que poden trigar un any o més a concloure's.

Els llargs períodes d'espera, que poden durar anys en països com Grècia, Itàlia i Espanya, augmenten el risc de tràfic i explotació dels infants quan intenten reunir-se amb les seves famílies pel seu compte.

El Firas,* de l'Afganistan, tenia 17 anys quan va arribar a Grècia i després va iniciar un viatge de 5 dies com a polissó en un camió que anava a Romania. Allà va demanar asil. Ens comenta: «No podia comunicar-me amb els policies perquè ningú parlava anglès. Finalment, van trobar algú que el parlava. Van cridar a les autoritats de protecció de menors i em van portar al campament. Els vaig demanar d'anar a un campament o a un centre només per a menors, però s'hi van negar. Vaig estar en un campament amb adults i altres menors no acompanyats.

Les autoritats nacionals de protecció de menors van designar una persona perquè em cuidés, però aquesta persona no es preocupava per mi. Vaig estar una setmana a l'hospital perquè tenia problemes de cor, i ell no va venir ni una sola vegada a visitar-me.

Quan era al campament vaig demanar que em matriculessin a l'escola. Ja estava aprenent romanès, però volia anar a l'escola romana. Em van dir que acudís a les autoritats competents, i així ho vaig fer. Els vaig donar tots els documents que necessitaven, inclosos els meus títols escolars de l'Afganistan, i vaig estar esperant notícies sobre quan podria començar. Vaig esperar un mes, sis mesos, un any. Mai em van contestar. Quan els vaig trucar i els vaig preguntar què passava, em van dir que no trobaven els documents que havia presentat i que, quan els trobessin, tramitarien la meua sol·licitud. Mai van tornar a trucar-me i ara he perdut els meus diplomes originals de l'Afganistan.

Vaig romandre al campament durant un any fins que vaig complir els 18 anys. El campament estava molt brut. Compartia habitació amb altres tres menors no acompanyats. No m'agradava el campament perquè hi havia gent que s'emportava i provocava moltes baralles. A més, quan vaig fer els 18 anys, vaig haver de pagar per poder quedar-m'hi».

REPARTIMENT INADEQUAT DE RESPONSABILITATS

Els esforços pel «repartiment de responsabilitats» entre els estats membres de la UE s'han dut a terme de manera fragmentària o han fracassat rotundament. El 2015 el Consell d'Europa va adoptar dues decisions per les quals s'establí un «mecanisme de reubicació temporal i excepcional» per reubicar 66.400 persones procedents de Grècia, d'un total de 160.000. Aquest pla de reubicació obligatòria va estar marcat per l'acritud i l'incompliment per part dels estats membres, i només 21.000 persones que es trobaven a Grècia es van reubicar abans que el pla finalitzés el 2016.⁸¹

Després del fracàs d'aquest pla, alguns estats membres de la UE i la Comissió Europea han continuat esforçant-se per garantir la reubicació dels refugiats i sol·licitants d'asil, especialment de les persones vulnerables i els menors no acompanyats. Països com França, Finlàndia, Portugal, Luxemburg i Alemanya van arribar a acords bilaterals amb Grècia per reubicar els sol·licitants d'asil.⁸² En total, 4.401 persones, entre elles 1.028 menors no acompanyats, es van reubicar abans de l'octubre del 2021, data en què havia de finalitzar el pla.

Els acords per a la reubicació, especialment d'infants vulnerables, són benvinguts. En el cas de milers de nens i nenes, els han permès construir les seves vides als seus nous països, però aquests acords també han demostrat en repetides ocasions ser fràgils i objecte de pressions i postures polítiques.

El juny del 2022, la Presidència francesa va introduir un mecanisme de solidaritat voluntària destinat a fer costat als estats membres que «afrontaven desembarcaments després d'operacions de cerca i salvament».⁸³ El desembre del 2022, malgrat el compromís d'acollir un total de 8.000 sol·licitants d'asil, els estats membres de la UE només n'havien reubicat 117.⁸⁴ Després de la decisió

d'Itàlia de no permetre el desembarcament de 234 persones (entre les quals 57 infants), França, després de permetre que les embarcacions desembarquessin, va declarar que «suspendria totes les reubicacions [...] i va demanar a tots els altres participants en el programa de la UE, en particular a Alemanya, que fessin el mateix».⁸⁵

LLIÇONS DE LA RESPOSTA A UCRAÏNA

Els refugiats d'Ucraïna, gràcies a l'acord d'exempció de visat i a la protecció que els brinda la DPT, no s'han vist limitats pel Reglament de Dublín i han pogut triar lliurement el seu país de destinació. La circulació de refugiats d'Ucraïna a través de les fronteres no s'ha percebut com una amenaça i, per tant, els estats membres no l'han impedit activament. Encara que els estats membres han celebrat debats sobre el repartiment de responsabilitats, el seu objectiu principal era coordinar l'acollida i aportar solucions per ajudar els països que tenien dificultats amb la disponibilitat d'allotjament.⁸⁶

L'arribada de refugiats d'Ucraïna ha demostrat que els moviments secundaris no creen una situació immanejable. Més aviat, la llibertat de circulació i l'accés a un registre ràpid han permès reduir la pressió sobre el sistema d'asil. I el que és més important: poder triar on viure ajuda els sol·licitants d'asil a estar a prop de persones que coneixen a banda dels seus familiars directes, en llocs on potser coneixen l'idioma i on hi hagi escoles per als infants. Això incrementa, doncs, les seves perspectives d'integrar-se amb èxit en la societat d'acollida que triïn.

ELS LÍMITS DE LA PROTECCIÓ I L'IMPACTE EN ELS SERVEIS PER A INFANTS

«La meva preocupació principal és que no tenim diners ni habitatge. Trobem un lloc on viure durant uns dies i després hem de mudar-nos.»

La Marie,* d'11 anys, és originària de l'RDC i resident a Grècia

«Cada vegada que et mudes aprens menys, i és difícil posar-se al dia en una escola nova. M'he mudat moltes vegades i no he tingut temps d'anar a l'escola a totes les ciutats on hem viscut. Vaig perdre un any sencer.»

L'Anna,* de 10 anys, és de Síria i resident a Suècia

Fins i tot quan els infants aconsegueixen accedir als sistemes d'asil a Europa, molt pocs obtenen l'estatus de refugiat. A més, les dificultats a les quals s'enfronten ells i les seves famílies per accedir a la protecció minven la seva capacitat per sol·licitar els serveis als quals tenen dret i pertorben la seva educació. Finlàndia, Suècia, Noruega, Dinamarca, Alemanya i altres països recentment han introduït noves restriccions, com la dels ingressos elevats, i requisits d'integració, la qual cosa dificulta l'accés dels menors a l'asil, la reagrupació familiar i la renovació dels seus permisos.⁸⁷

L'any passat, el Govern de Dinamarca va començar a revocar els permisos de residència d'alguns refugiats procedents de Síria, en un intent de forçar-los perquè tornessin al seu país.⁸⁸ El desembre del 2022 es va saber que el Departament d'Immigració estava enviant cartes a infants refugiats, inclosos els que havien passat la major part de la seva vida a Dinamarca, en què se'ls animava marxar dient-los: «Si vostè no marxa voluntàriament, pot ser enviat per la força a Síria».⁸⁹ Els permisos temporals de residència que es van concedir a alguns refugiats de Síria estan vinculats a la situació general de seguretat al país, i no a circumstàncies individuals, malgrat els riscos evidents als quals s'enfronten els

refugiats que tornen.⁹⁰ És important destacar que els ucraïnesos, a qui es concedeixen permisos de residència en virtut de la Llei especial sobre persones desplaçades procedents d'Ucraïna, no tindrien necessàriament la condició de refugiats a Dinamarca, ja que part d'Ucraïna es consideraria prou segura d'acord amb la legislació nacional sobre refugiats.⁹¹

El juny del 2021, una decisió ministerial conjunta adoptada a Grècia va restringir encara més el dret d'asil en designar Turquia com a «tercer país segur» per a les persones procedents de l'Afganistan, Bangladesh, el Pakistan, Somàlia i Síria.⁹²

A més, durant bona part del 2021, el sistema de sol·licitud d'asil a la Grècia continental no va funcionar. Tots els sol·licitants d'asil que van arribar a Grècia i que no havien passat pels procediments de primera acollida ni havien estat detinguts per la policia simplement no podien registrar la seva sol·licitud d'asil. El procediment per a les persones que volien registrar una sol·licitud d'asil posterior era igualment problemàtic, ja que se'ls exigia concertar una cita a través de Skype, un sistema que gairebé mai funcionava. De mitjana, intentaven concertar una cita durant 14 mesos.⁹³ El que és preocupant és que les persones sense targeta de sol·licitant d'asil tenen accés limitat al sistema sanitari i la falta d'estatus legal crea barreres perquè els infants rebuin educació al país.⁹⁴ De la mateixa manera, a Espanya les dificultats a les quals s'enfronten les famílies per accedir a un sistema d'acollida disfuncional per als sol·licitants d'asil les han portat a la denegació de serveis i fins i tot a quedar-se sense llar.⁹⁵

Als països que no formen part de la UE, com Sèrbia, els reptes més importants són la durada del procediment per obtenir l'asil, la incertesa del resultat⁹⁶ i el baix percentatge de sol·licitants d'asil que aconsegueixen protecció. Entre les deficiències del sistema, que no es

Oksana Pafarenjuk / Save the Children

La disponibilitat d'un procés senzill significa que els infants d'Ucraïna tenen un accés més ràpid a l'habitatge, l'educació, els serveis i els documents per romandre a la UE, la qual cosa repercuteix positivament en la seva integració a la comunitat d'acollida.

a Noruega han de registrar-se al Centre Nacional d'Acollida situat als afores d'Oslo. Per registrar-los més ràpidament, ara és possible fer-ho en diverses comissaries locals de Noruega.⁹⁸ Així mateix, Espanya, Finlàndia i altres països van introduir procediments similars per agilitzar el registre.

Solucions polítiques i pràctiques positives recents per als refugiats d'Ucraïna en matèria d'accés als serveis

Els governs han ampliat ràpidament la capacitat d'acollida per donar cabuda a l'augment d'arribades procedents d'Ucraïna. Finlàndia, per exemple, ha ampliat el nombre de centres d'acollida de 20 a 92, amb una unitat addicional per a menors no acompanyats i separats de les seves famílies.

Els governs nacionals també han introduït una sèrie de disposicions especials per als refugiats d'Ucraïna, que s'han traduït en més suport als infants i en un impacte molt positiu en la seva experiència a la UE.⁹⁹

- **Serveis addicionals gratuïts**
Diversos països han permès als ucraïnesos utilitzar gratuïtament el transport públic i accedir a alguns museus i instal·lacions recreatives.¹⁰⁰
- **Més suport financer**
Alguns països proporcionen ajuda en metàl·lic als ucraïnesos, amb assignacions per als infants. A Itàlia, la Protecció Civil Italiana ha publicat una ordenança per la qual es concedeix una assignació mensual de 300 euros i 150 euros addicionals per menor a cada família ucraïnesa no allotjada en un centre d'acollida. A Espanya, de manera similar, el Govern ha promulgat un decret que preveu una ajuda de 400 euros per a les famílies ucraïneses vulnerables i 100 euros més per menor al mes, reconeixent que un elevat nombre d'ucraïnesos viuen en allotjaments privats. Altres països han modificat les polítiques existents per garantir que les famílies ucraïneses puguin accedir a l'ajuda econòmica.

resolen des de fa anys, hi figuren un llarg període per obtenir un permís de treball (nou mesos després de presentar la sol·licitud d'asil) i la falta de documents de viatge vàlids per als qui l'obtenen.⁹⁷

Les restriccions a la capacitat dels progenitors per treballar i els llargs temps d'espera per rebre permisos de residència tenen un impacte significatiu en els infants. L'Edvin,* un jove etiop de 15 anys, va arribar a Suècia fa 3 anys i explica que la seva mare està esperant un permís de residència i no pot treballar, per la qual cosa «sempre és a casa i no surt mai. És un desastre. És difícil. M'estresso molt». En el mateix debat del grup focal, l'Emma,* una nena afganesa de 12 anys que en fa 7 que és a Suècia amb la seva família, s'hi va mostrar d'acord: «Què se suposa que has de fer a casa? Seure, menjar i dormir, o què? Per què no pots anar a treballar?»

LLIÇONS DE LA RESPOSTA A UCRAÏNA

Accés senzill a la protecció

Sol·licitar protecció en virtut de la Directiva de protecció temporal és senzill per a tots els ucraïnesos i els governs han fet esforços addicionals per garantir que això ocorri sense problemes.

A Noruega, per exemple, la policia és responsable de registrar els refugiats d'Ucraïna i es va introduir un procediment «simplificat», que consisteix en un control del document d'identitat i una breu conversa. Normalment, tots els sol·licitants d'asil que arriben

- **Aportar claredat política i orientació sobre la protecció de la infància:**

A Espanya, el Ministeri de Drets Socials i les autoritats regionals van emetre ràpidament recomanacions relatives a la protecció dels infants d'Ucraïna per garantir que existissin espais acollidors per a ells, que s'evités la separació de les famílies i que la ubicació dels infants estigués controlada. Les recomanacions de la Fiscalia de Menors es van encaminar a unificar els criteris d'actuació dels diferents fiscals a nivell autonòmic per a la protecció dels menors no acompanyats i separats. Les directrius principals de la Fiscalia van contribuir al fet que, en el cas dels menors d'Ucraïna, no es produïssin separacions sistemàtiques i es prestés més atenció a la manera en què els fiscals registraven els menors com a no acompanyats o separats.

El Govern italià, per la seva banda, va nomenar un comissari delegat per col·laborar estretament amb les parts interessades en l'elaboració d'un pla per definir i coordinar les activitats dels organismes institucionals implicats en l'acolliment de menors no acompanyats procedents d'Ucraïna.

- **Adaptació de les polítiques d'acolliment i allotjament**

A Finlàndia, el Servei d'Immigració finlandès ha creat un model municipal per als serveis

d'allotjament, segons el qual les persones que han fugit d'Ucraïna poden rebre serveis d'allotjament per part d'un municipi sense que s'hi estableixi un centre d'acollida.¹⁰¹ Aquest model ofereix a les persones novingudes l'oportunitat de viure en llocs on ja tenen família, amics, feina o altres vincles.

A Noruega, el Govern ha adaptat les polítiques per donar més flexibilitat als municipis i permetre als refugiats d'Ucraïna trobar el seu propi allotjament, en lloc de viure en centres d'acollida o en habitatges assignats pel municipi. Els refugiats d'Ucraïna que optin per un allotjament privat també tenen dret a rebre subsidis i ajudes de l'Estat, cosa que no ocorria anteriorment amb els refugiats d'altres països.¹⁰²

- **Ampliar la capacitat educativa i adaptar la política**

Països com Polònia han fet esforços importants per acceptar un gran nombre de menors refugiats a les escoles nacionals.¹⁰³

El Ministeri d'Educació espanyol també va adoptar un pla de contingència per a l'escolarització de l'alumnat d'Ucraïna, que va augmentar el nombre de classes d'immersió lingüística, la matriculació immediata de menors i va proporcionar subvencions per a la contractació de personal ucraïnès o de parla ucraïnesa.

Anna Pantella / Save the Children

També s'han introduït canvis en la política vigent perquè els infants d'Ucraïna puguin continuar la seva escolarització. A Dinamarca, per exemple, el Govern va concedir una dispensa especial perquè els infants d'Ucraïna poguessin rebre classes en anglès o en ucraïnès, i eximir-los del requisit que la llengua principal d'ensenyament fos el danès.

- **Fomentar la solidaritat ciutadana**

S'ha recalcat molt la gran solidaritat que han mostrat els països europeus cap als refugiats d'Ucraïna. Tanmateix, és clar que això es fomenta i es permet, cosa que no ocorre amb tots els refugiats. A Dinamarca i Itàlia, per exemple, es permet als particulars obrir les seves cases als refugiats d'Ucraïna i poden optar a ajudes econòmiques públiques si ho fan; mentre que això no passa amb els refugiats d'altres països.¹⁰⁴ A Finlàndia, a més, en algunes empreses els procediments de contractació també s'han dirigit als refugiats d'Ucraïna.¹⁰⁵

PRIORITZACIÓ DELS REFUGIATS D'UCRAÏNA

L'ampliació dels serveis i les iniciatives especials per als menors refugiats d'Ucraïna és una cosa de la qual els governs europeus, la UE i els ciutadans europeus haurien d'estar orgullosos. En un nombre limitat de casos, però, s'ha produït directament a costa dels refugiats d'altres països o d'excloure'ls de les iniciatives.

Es va informar Save the Children Alemanya del fet que famílies que vivien en allotjaments públics rebien notificacions demanant-los que havien d'abandonar el seu apartament per allotjar-hi els nous refugiats que arribaven d'Ucraïna. Aquest fet es deu a la mala planificació de les autoritats alemanyes. Segons la premsa, aquest desplaçament i prioritització va incloure «infants que van ser traslladats a llocs allunyats de les seves escoles».¹⁰⁶ A Grècia, al març es va reportar que els refugiats del camp de Serres, al nord de Grècia, havien estat obligats a abandonar els contenidors on s'allotjaven i a traslladar-se a una part ruïnosa del camp per fer lloc als ucraïnesos nous.¹⁰⁷

Les diferències en l'acolliment també es perceben de maneres més subtils. Per exemple, als Països Baixos, en diversos centres d'acollida per a refugiats d'Ucraïna, els animals de companyia són benvinguts i els ucraïnesos amb mascotes es deriven en aquests centres en la mesura que sigui possible.¹⁰⁸ Per a altres refugiats i sol·licitants d'asil, estan prohibits els animals de companyia i les mascotes, amb l'excepció dels animals de servei, com els gossos guia.¹⁰⁹

D'altra banda, els projectes d'integració i inclusió secundats per fons governamentals o autoritats locals es dirigeixen únicament a refugiats d'Ucraïna. Les organitzacions que sol·liciten finançament per a projectes generals destinats als refugiats han d'esmentar o incloure d'alguna manera els refugiats d'Ucraïna per rebre fons.

Lewis Khan / Save the Children

La història de l'Omar*

L'Omar té 17 anys, és de Síria i va arribar a Suècia amb 9 anys. Va descriure a Save the Children la realitat de la seva vida abans de fugir i el seu viatge a Suècia.

Recordava haver anat al dentista per a una revisió, «com fa qualsevol nen o nena», però en aquesta ocasió «va entrar un soldat a la consulta del dentista. Em vaig quedar de pedra. No podia moure'm. M'apuntaven amb armes. Havia tingut la boca oberta 10 minuts abans que vinguessin, i el dentista havia fet broma sobre com havia de mantenir-la oberta. No podia tancar-la. La veritat és que va ser una mica estrany. Un d'ells em va posar una pistola a la boca i un altre em va apuntar al front un AK47. Com se suposa que un nen petit processarà això? Estava en xoc. No vaig plorar. No vaig poder. Fins i tot després que se'n anessin, no vaig poder tancar la boca en tot un dia».

En una altra ocasió, a l'escola «sentim una bomba. No era una bomba normal, era un coet. Imagina un coet enmig del pati de l'escola. I el pati és enmig de l'escola, així que no pots sortir. La primera bomba va caure més lluny de l'escola i ens vam ajupir sota els nostres pupitres. Després d'uns tres minuts va caure una bomba al pati de l'escola».

La seva família va decidir fugir. El seu pare i el seu germà petit van anar a Líbia per intentar travessar el mar i arribar a Europa. Ell recorda que temia que morissin. «Van trigar 18 dies a arribar de Líbia a Itàlia. No sabia què els havia passat. Ens assabentem que havien sortit de Líbia i eren a la mar. Passat un temps, el meu pare va trucar i va dir: "Hem sobreviscut. Ara som a Itàlia". Et poses content, però no només això. És una sensació estranya.

El meu pare es va estar primer a Itàlia i després va venir a Suècia. Ens van dir que trigaríem molt a arribar. Al voltant de 2 o 3 anys. Vam pensar que no, que prendríem la mateixa ruta, però a través de Turquia. Va ser difícil córrer aquest risc, decidir que havíem d'intentar-ho. Realment difícil.»

El viatge de l'Omar i la seva família va ser llarg i perillós. Els van parar al primer control militar i a ell el van colpejar. El cotxe en el qual viatjava la seva família va ser tirotejat: «Els que ens van disparar no pensen. Hi ha nens o nenes? Hi ha ancians? No ho saben, només disparen».

L'Omar i la seva família van romandre un mes a Turquia abans d'intentar creuar i arribar a Grècia. «Quan vam sortir de l'hotel per anar a la mar va ser horrible. En silenci. Sense soroll. No podíem dir res. Feia por».

La llanxa pneumàtica en la qual viatjaven va ser interceptada per un vaixell guardacostes: «No volien parar. Venien cap a nosaltres. Tenien vaixells ràpids. Volien colpejar el centre de la nostra llanxa per detenir-nos. Ningú sabia què passaria. La guàrdia costanera volia colpejar-nos. Vam tenir sort, perquè el tipus que dirigia la nostra llanxa va accelerar, així que no ens van colpejar. Després, el van agafar i el van estomacar repetidament davant nostre».

Van tornar a intentar-ho passats 20 dies. Aquesta vegada, «el nostre motor no funcionava bé. Així que vam haver d'anar amb rem tota l'estona. I pesaven molt. Senties que avançaves dos metres i en retrocedies quatre. Érem més de 50 persones en una llanxa feta per a 40, i hi va entrar aigua. Nosaltres, els nens i nenes petits (jo, la meua germana i el meu germà petit) vam assegurar-nos al centre i tots els adults ens van envoltar. En realitat estàvem aixafats. Damunt hi teníem bosses i de tot.

Érem a uns 20 metres d'una costa rocosa. Hi havia molta profunditat. Només portava posada la meitat de l'armilla salvavides i no sabia nedar. La llanxa s'enfonsava... Jo era al costat per on entrava l'aigua. Els que sabien nedar van saltar i van intentar empènyer la llanxa. Vaig caure i vaig estar a punt d'ofegar-me... Feia molta por», va dir l'Omar. «Vam sentir que molta gent ha mort en aquest mar».

En arribar a Grècia, «ens vam allotjar en un lloc on hi havia animals, un estable, durant set dies. No vam aconseguir res». Van aconseguir arribar a Atenes, la capital de Grècia, i des d'allí van caminar uns 20-30 km diaris fins a arribar a Sèrbia, on van començar a agafar el tren.

Finalment, van arribar a Suècia i la seva família es va reunir, tot i que l'Omar digué que va tenir dificultats per integrar-se al seu nou país. «El primer any va estar bé, perquè no vaig parlar amb ningú. El segon any la gent va ser una mica racista amb mi. Llavors, vaig aprendre l'idioma i vaig intentar parlar amb ells. Estava a cinquè curs. Van parlar de la meua religió i van dir paraules racistes».

Concloué: «La ruta a Suècia va ser realment dura», i voluntàriament va dir: «Quan vaig sentir parlar d'ucraïnesos que venien a Suècia, els vaig preguntar com havia estat el viatge fins aquí. Em van respondre que havia estat genial, que van agafar un autobús que els va portar directament a Suècia. I vaig pensar: això no és just. La veritat és que no és just».

L'EFECTE DE LES POLITIQUES EUROPEES EN LA SALUT MENTAL INFANTIL

Els infants que fugen de la violència i arriben a un altre país s'enfronten a innombrables riscos. Per definició, corren perill de mort i de patir lesions o persecució al seu país d'origen, però també solen córrer el risc de ser separats de les seves famílies, estar exposats a successos traumàtics i haver d'emprendre viatges perillosos cap a un lloc segur. A la seva arribada, han d'adaptar-se a societats desconegudes, sovint sense les àmplies xarxes socials i familiars que solien tenir als seus països d'origen, i han de reprendre l'educació que havien interromput en una llengua que encara desconeixen. Tots aquests fets solen tenir un impacte significatiu en el seu benestar i salut mental.

Les polítiques de contenció i dissuasió, la violència que hi està relacionada, les restriccions a la circulació i les

males condicions en què sovint es troben els infants refugiats, en un moment en què se'ls hauria d'oferir seguretat i suport, agreugen l'impacte de la seva experiència amb successos traumàtics, sigui al seu país o al llarg del viatge. Una recerca de Save the Children a Grècia ha revelat que el personal d'aquesta organització «ha estat testimoni d'un augment dels intents de suïcidi i autolesions entre infants de tan sols nou anys», de la dependència de les drogues i l'alcohol i dels comportaments agressius.¹¹⁰

En altres recerques publicades el 2022, tots els infants entrevistats per Save the Children havien sofert violència i una sèrie de successos traumàtics durant el seu viatge per la ruta dels Balcans, i mostraven símptomes associats a una exposició prolongada a aquests fets. Els més petits que havien estat exposats a la violència es mostraven excessivament temorosos, tenien dificultats per agafar i mantenir el son i somatitzaven la tensió. Els més grans van declarar que tenien records d'experiències traumàtiques, que se sentien impotents i resignats, que els faltaven perspectives de futur i que havien perdut els seus valors, creences i punts de vista anteriors.¹¹¹

Save the Children va expressar la seva preocupació per la salut mental dels infants que havien arribat a les illes Canàries¹¹², molts dels quals havien emprès viatges perillosos de fins a deu dies des d'estats de l'Àfrica occidental com el Senegal i Mauritània, sovint en llanxes inflables no aptes per a la navegació.¹¹³ Amb la restricció de la circulació, que torna a provocar l'amuntegament als centres d'acollida, els infants que lluiten contra l'impacte emocional dels seus viatges no reben el suport psicosocial i de salut mental adequat. A més, gairebé no hi ha psicòlegs a les illes formats per treballar amb infants desplaçats.¹¹⁴

Els infants que intenten posar-se fora de perill a la Unió Europea són conscients que se'ls discrimina i denuncien

que solen enfrontar-se a faltes de respecte ètnic i religiós, així com a agressions verbals i humiliacions, que també afecten la seva salut mental. Es burlen d'ells i els fan sentir no desitjats i insegurs.¹¹⁵ La Mehdiya* té 13 anys i és de l'Afganistan, i va explicar a Save the Children: «Quan vam anar a travessar la frontera entre Bòsnia i Croàcia, la policia ens va dir paraules molt dures: "els afganesos sou gent bruta i no teniu dret a entrar a la Unió Europea"».

Tot i que els infants que fugen d'Ucraïna reben molta més protecció i accés als serveis, continuen tenint problemes de salut mental. Les recerques dutes a terme per Save the Children en vuit països europeus l'estiu del 2022 van revelar que més d'un de cada dos infants enquestats se sentia ansiós o preocupat pel seu futur, i que els més grans i els que no estaven escolaritzats tenien més probabilitats de sentir-se ansiosos o preocupats.¹¹⁶ La seguretat a les fronteres i l'accés ràpid a la protecció i als serveis han ajudat els infants d'Ucraïna a evitar una major exposició a la violència i a altres esdeveniments traumàtics.

Amelia* de 6 anys, vivia amb els seus pares a Zaporíjia. Durant els primers 10 dies de la guerra, la família va romandre a la ciutat. Quan van bombardejar la central nuclear, van decidir marxar-ne: «Zaporíjia estava sent bombardejada en aquells moments, així que vam marxar. Simplement, vam fer les maletes i ens en vam anar», diu l'Amelia.

Al principi, la família no pensava sortir d'Ucraïna. Es van quedar a l'oest del país, però quan es van adonar que la guerra no acabaria aviat, van decidir marxar-ne. La família va viatjar a Lituània en el seu propi cotxe a través de Polònia.

«Em sentia frustrada per la nostra marxa. Els meus amics eren allà i em vaig adonar que hi perdria el contacte», diu l'Amelia. «El més important que em vaig emportar va ser el meu conillet de peluix, amb el qual dormo. Me'l va donar la meva padrina».

L'Amelia i la seva família es van allotjar a casa d'una família d'acollida a Lituània. «Tenen dos fills, la Sofia i... he oblidat el nom del noi. En Mykolas. Després ens vam fer amics. El seu veí té un llit elàstic i ens ho passàvem bé junts».

Ara viuen en un apartament i el pare de l'Amelia treballa en un restaurant. L'Amelia sap que la seva mare havia tingut dificultats per matricular-la a l'escola. «La meva mare va estar buscant escola molt de temps abans que la trobéssim. Vam haver de fer cua per matricular-nos-hi. Finalment, vam aconseguir permís per assistir-hi i així ho vam fer».

ELS LÍMITS, DE LA PROTECCIÓ TEMPORAL I D'UN SISTEMA DESIGUAL

Malgrat que hi ha hagut moltes polítiques positives per donar suport a l'arribada i integració dels refugiats d'Ucraïna a la UE, la DPT per si mateixa no és una solució a llarg termini. Els permisos de residència breus, d'un any, dificulten la planificació del futur. Això també afecta les possibilitats d'integració i planteja reptes a l'hora de planificar l'educació dels infants. Aprendre un nou idioma (com a pas essencial per trobar nous amics i sentir-se com a casa) és més difícil

si no se sap quant de temps pots quedar-te al país. Una cuidadora ucraïnesa que vivia als Països Baixos, entrevistada per Save the Children l'estiu del 2022, va declarar: «On viurem després del 4 de març del 2023? Els nens i nenes estaran en el procés d'escolarització, aprendran l'idioma, i després?»¹¹⁷

La protecció de la DPT no només és temporal, sinó que depèn en gran part de la voluntat política i el Consell la pot revocar en qualsevol moment. Quan un infant rep l'estatus de refugiat o de protecció subsidiària, tot és més segur. Sol·licitar asil i rebre un estatus és una part crucial d'un sistema d'asil efectiu i la protecció de la DPT no ho substitueix.

És important assenyalar que la DPT depèn de les lleis dels estats membres (després de la seva desactivació) per integrar les persones procedents d'Ucraïna en els sistemes nacionals. Quan això ocorre, els infants d'Ucraïna podrien enfrontar-se a molts dels problemes inherents al sistema després de l'any 2015.

També hi ha discrepàncies a escala nacional. A Suècia i Finlàndia, per exemple, els ucraïnesos als quals s'ofereix protecció en virtut de la DPT no s'inscriuen en el registre públic de la mateixa manera que altres persones a les quals es concedeix permís de residència; per tant, no se'ls concedeixen tots els drets socials i econòmics que normalment s'atorguen als nousvinguts. A Suècia, els qui han fugit d'Ucraïna només tenen dret a assistència sanitària d'urgència i reben una assignació econòmica diària molt limitada, al mateix nivell que els sol·licitants d'asil, que és considerablement inferior a l'ajuda que es presta als refugiats reconeguts.¹¹⁸

Pablo Blázquez/Save the Children

CONCLUSIÓ I RECOMANACIONS

«Les nostres accions cap als refugiats d'Ucraïna no han de ser una excepció. Poden ser el nostre model per continuar endavant.»

Discurs sobre l'estat de la Unió Europea el 2022 de la presidenta Ursula von der Leyen

La resposta de la UE a la crisi d'Ucraïna demostra que les polítiques de la UE i les respostes dels estats membres poden tenir un efecte positiu fort en el benestar dels infants desplaçats. En general, els infants d'Ucraïna se senten benvinguts als seus països d'acollida i tenen més esperances en el futur. Habitualment, no s'enfronten a la violència ni han de recórrer a contrabandistes per fugir de la violència al seu país.

La resposta a Ucraïna també ha demostrat que la UE pot col·laborar per crear un sistema que doni prioritat a la protecció dels infants, en lloc de crear barreres per als qui intenten arribar a Europa o generar divisions i debats aferrissats.

En el futur, la migració continuarà, malgrat els anys d'aplicació de polítiques de dissuasió inhumanes. Hi ha xifres rècord de persones desplaçades al món, incloent-hi els 35,6 milions d'infants.¹¹⁹ Els conflictes, el canvi climàtic i la desigualtat continuaran alimentant els desplaçaments i les migracions, i alguns experts estimen que desenes de milions de persones a tot el món es veuran desplaçades pel canvi climàtic d'aquí al 2050.¹²⁰ El canvi climàtic va contribuir a les devastadores inundacions del Pakistan de l'any passat, que van desplaçar fins a mig milió de persones i en van deixar sense aigua segura 33 milions.¹²¹

En aquest context, els líders polítics europeus, els estats membres i la UE han de comprometre's amb unes polítiques de migració i asil que apliquin un enfocament humà i basat en els drets per a tots els infants que es desplacen. Els infants i les seves famílies que busquen seguretat i una vida millor mai han de ser deshumanitzats qualificant-los com a «amenaces híbrides», i han de cessar les violacions dels drets dels infants a les fronteres i als camps i centres d'acollida inhumans i superpoblats.

El Pacte sobre Migració i Asil de la UE que s'ha proposat ha d'allunyar-se de l'enfocament dissuasiu i de contenció que ha caracteritzat els plantejaments de la Unió i dels estats membres respecte dels menors que busquen seguretat a Europa. Els elements positius, com la responsabilitat compartida respecte als sol·licitants d'asil i les noves propostes per a un marc de reassentament, no han de diluir-se ni rebutjar-se en els debats entre els estats membres de la UE. El pacte ha de reflectir els elements positius introduïts als estats membres en el marc de la DPT i el gran acolliment dels infants d'Ucraïna, i utilitzar-los com a bones pràctiques.

Sobretot, s'han d'oferir als infants que fugen de la violència rutes segures i legals cap a la seguretat, la llibertat de circulació, la protecció i el suport per reconstruir les seves vides. La resposta a la crisi d'Ucraïna ha demostrat que això és possible.

TOTS ELS GOVERNS EUROPEUS, LES INSTITUCIONS DE LA UE I ELS ESTATS MEMBRES HAURIEN DE:

Anna Pantelia/Save the Children

Pedro Armestre/Save the Children

Anna Pantelia/Save the Children

Oksana Parafeniuk / Save the Children

1. Proporcionar protecció i suport a llarg termini a tots els infants que han fugit d'Ucraïna

- Comprometre's a proporcionar protecció a tots els refugiats d'Ucraïna mentre continuïn les hostilitats al país i fins que sigui segur tornar, ampliant l'aplicació de la Directiva de protecció temporal o proporcionant protecció internacional, segons escaigui.
- Ampliar la capacitat escolar, els serveis socials i el suport psicosocial, les classes d'idiomes i les activitats recreatives perquè els infants d'Ucraïna puguin progressar a les societats d'acollida.

2. Ampliar a tots els infants que busquen seguretat a Europa les bones pràctiques i les lliçons apreses en la resposta als refugiats d'Ucraïna

- Comprometre's a proporcionar suport addicional i equitatiu, accés a la protecció, allotjament adequat i llibertat de circulació per a tots els infants des de la seva primera arribada.
- Abstenir-se de tota retòrica i pràctica discriminatòria que faci distincions errònies entre els infants que busquen seguretat en països europeus.
- Revertir les polítiques i posar fi a les pràctiques que estan conduint a violacions dels drets dels infants, incloent-hi les devolucions il·legals i les restriccions d'accés a l'asil.
- Disposar de garanties processals i d'una avaluació individual de l'interès superior de cada infant que sol·licita asil o protecció.
- Garantir que totes les polítiques i operacions frontereres compleixen la legislació sobre drets humans, incloses les proteccions específiques per a infants i el principi de no-devolució.
- Garantir que els infants i migrants que hagin estat víctimes de violència i tortura o altres maltractaments tinguin accés a la justícia.
- Supervisar eficaçment els drets de tots els infants migrants, refugiats i sol·licitants d'asil a Europa.
- Simplificar els procediments per obtenir permisos de residència i protecció internacional per als sol·licitants d'asil que compleixin els requisits, en particular els infants i les seves famílies.
- Proporcionar als infants refugiats i migrants i a les seves famílies accés a vies de migració segures, regulars i legals. Les institucions de la UE han de fomentar l'ús de visats humanitaris i el desenvolupament de procediments nacionals senzills per obtenir-los.

3. Situar els drets dels infants al centre del Pacte sobre Migració i Asil

- Prohibir la detenció d'infants en migració, ja que la detenció mai redunda en l'interès superior del menor.
- Abstenir-se d'introduir procediments fronterers per als infants que puguin donar lloc a la seva detenció sistemàtica a les fronteres.
- Abandonar els criteris que designen el país de primera entrada com a responsable de les sol·licituds d'asil.
- Establir plenament un mecanisme de solidaritat i repartiment equitatiu que inclogui la reubicació obligatòria i que doni prioritat a la vulnerabilitat i a les necessitats de protecció individual per sobre de qualsevol altra consideració.
- Permetre la lliure circulació dels infants que es desplacen, tant dins dels territoris nacionals com a tota la UE. Garantir que no hi hagi sancions o càstigs si els infants o les seves famílies duen a terme els anomenats *moviments secundaris* o si incompleixen qualsevol altre tipus d'obligació processal.
- Ampliar la definició de reagrupació familiar per permetre que els infants es reunixin amb qualsevol família present a la UE si això redunda en el seu interès superior.
- Establir un mecanisme independent de control fronterer per garantir que totes les polítiques frontereres i les operacions aplicades als estats membres s'ajusten a la legislació sobre drets humans.
- Garantir que qualsevol acord bilateral o de la UE amb països d'origen i trànsit relacionat amb la migració es regeixi pels drets humans i els drets de la infància. No secundar econòmicament polítiques o organismes que violin els drets humans.
- Abandonar els plans per desenvolupar i utilitzar una definició d'instrumentalització dels migrants.

NOTES FINALS

1. ACNUR, Situació dels Refugiats d'Ucraïna (25 de gener de 2023), disponible en anglès a: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine/location>. Per a una estimació del percentatge d'infants, vegeu: UNICEF, «Ucraïna i la Crida de Resposta als Refugiats», disponible en anglès a: <https://www.unicef.org/appeals/ukraine>.
2. Per exemple, l'estatus de protecció S a Suïssa es correspon en gran manera amb la DPT. Vegeu les preguntes i respostes sobre la crisi d'Ucraïna a: CONFEDERACIÓ SUÏSSA, «Questions and answers for refugees from Ukraine», disponible en anglès a: <https://www.sem.admin.ch/sem/en/home/sem/aktuell/ukraine-krieg.html#1641582656>. Els països dels Balcans occidentals també van adoptar mesures de protecció i suport temporal. Macedònia del Nord, Bòsnia i Hercegovina, Albània, Montenegro, Kosovo i Sèrbia van facilitar els tràmits d'entrada als ucraïnesos, van prolongar l'estada dels que ja eren al país i els van permetre romandre-hi sense visat o obtenir un permís de residència que cobris un període de sis mesos (Bòsnia i Hercegovina) a un any. L'anàlisi i les conclusions d'aquest informe es basen en exemples tant de països de la UE com de fora, i les recomanacions estan relacionades amb la UE, els seus estats membres i els estats no membres que han adoptat mesures similars.
3. COMISSIÓ EUROPEA, «Protecció temporal», disponible en anglès a: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/common-european-asylum-system/temporary-protection_en.
4. SAVE THE CHILDREN, «Aquesta és la meua vida, i no vull malgastar-ne ni un any»: les experiències i el benestar dels infants que fugen d'Ucraïna (novembre de 2022), disponible en anglès a: https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/This-is-my-life-research-on-experiences-children-from-Ukraine_FINAL.pdf.
5. Vegeu, per exemple, UNIVERSITAT DE BIRMINGHAM, «Ni un sol lloc segur»: els refugiats ucraïnesos en risc de violència, trànsit i explotació, disponible en anglès a: <https://www.birmingham.ac.uk/Documents/college-social-sciences/social-policy/iris/2022/sereda-cee.pdf>.
6. Vegeu ACNUR, «Situació Regional dels Refugiats d'Ucraïna», disponible a: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine/location>, i EUROSTAT, «L'asil i els sol·licitants d'asil per primera vegada - dades anuals agregades», disponible a: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00191/default/table?lang=en>.
7. Per a exemples recents, vegeu VOICE OF AMERICA, «Grècia triplicarà la longitud de la tanca fronterera amb Turquia» (26 de juny de 2022), disponible en anglès a: <https://www.voanews.com/a/greece-to-triple-length-of-border-fence-with-turkey/6633982.html>; REUTERS, «Hongria construeix una nova tanca fronterera d'alta tecnologia, amb pocs immigrants a la vista» (2 de març de 2017), disponible en anglès a: <https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-hungary-fence-idUSKBN1692MH>; CNN, «Finlàndia planifica començar a construir una tanca a la frontera amb Rússia l'any que ve» (18 de novembre de 2022), disponible en anglès a: <https://edition.cnn.com/2022/11/18/europe/finland-border-fence-russia-intl/index.html>, i REUTERS, «Polònia planeja gastar més de 400 milions de dòlars en un mur a la frontera amb Bielorússia» (13 d'octubre de 2021), disponible en anglès a: <https://www.reuters.com/world/europe/poland-plans-spend-over-400-million-wall-belarus-border-2021-10-13/>.
8. FRONTEx, «FAQ» (desembre de 2022), disponible en anglès a: <https://frontex.europa.eu/about-frontex/faq/key-facts/>.
9. Per a més detalls, vegeu SAVE THE CHILDREN et al., Acord UE-Turquia, Sis anys soccavant la protecció dels refugiats (març de 2022), disponible en anglès a: https://static1.squarespace.com/static/506c8ea1e4b01d9450dd53f5/t/62324e0988cb-0b2123780e97/1647463946428/INFO_EU-TURKEY_final.pdf.
10. UNIÓ EUROPEA, «Memoràndum d'entesa sobre cooperació en els àmbits del desenvolupament, la lluita contra la immigració il·legal, el tràfic d'éssers humans i el contraban de combustible i sobre el reforç de la seguretat de les fronteres entre l'Estat de Líbia i la República Italiana» (2 d'abril de 2017), disponible en anglès a: https://eumigrationlawblog.eu/wp-content/uploads/2017/10/MEMORANDUM_translation_finalversion.doc.pdf.
11. ECRE, Informe nacional de la base de dades d'informació sobre l'asil: Espanya, p. 28 i 29, disponible en anglès a: https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2021/03/AIDA-ES_2020update.pdf.
12. Codi de visat UE (CE) núm. 810/2009 TJUE, disponible en anglès a: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2017-03/cp170024en.pdf>. A més, la Directiva sobre la responsabilitat del transportista és una mesura «destinada a frenar els fluxos migratoris i lluitar contra la immigració il·legal». La política exigeix a les empreses de transport privat que s'assegurin que qualsevol passatger que hi viatgi tingui els documents exigits per l'estat de destinació. Si es deixa passar una persona sense la documentació correcta, l'empresa s'ha de fer responsable dels costos i està subjecta a una multa considerable. UNIÓ EUROPEA, Directiva del Consell 2001/51/EC, disponible en anglès a: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=uriserv%3AAO-JL_2001.187.01.0045.01.ENG.
13. PARLAMENT EUROPEU, «Proposta de Reglament pel qual s'estableix un visat humanitari europeu», disponible en anglès a: <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-towards-a-new-policy-on-migration/file-proposal-for-a-regulation-on-establishing-a-european-humanitarian-visa>.
14. Les obligacions dels estats en relació amb els drets humans dels infants en el context de la migració internacional als països d'origen, trànsit, destinació i retorn es recorden a l'observació general conjunta núm. 4 (2017) del Comitè de Protecció dels Drets de tots els Treballadors Migratoris i dels seus Familiars i núm. 23 (2017) del Comitè dels Drets de l'Infant.
15. Convenció sobre els Drets de l'Infant, art. 34, 35, 36 i 39. El Protocol de l'ONU per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment de dones i infants, i el Protocol contra el trànsit de migrants per terra, mar i aire també aborden la protecció dels infants refugiats i migrants en el context del tràfic il·lícit.
16. COMITÈ DELS DRETS DE L'INFANT, «Informe del dia de debat general de 2012: els drets de tots els nens i nenes en el context de la migració internacional» (2012). Nombrosos organismes internacionals i regionals de drets humans s'han fet ressò d'aquesta posició del Comitè dels Drets de l'Infant.
17. RELATOR ESPECIAL DE L'ONU SOBRE LA TORTURA, «Informe temàtic sobre la tortura i els maltractaments infligits als infants privats de llibertat», document de l'ONU A/HRC/28/68 de 5 de març de 2015, p. 80.
18. Art. 37 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant.
19. Testimoniatges extrets d'entrevistes dutes a terme per Samuel Hall el 2022 per a Save the Children a Espanya, dins de la sèrie de recerca «Noies en Moviment», 2022.
20. PARLAMENT EUROPEU, Visats humanitaris: Avaluació europea del valor afegit que acompanya l'informe de la iniciativa legislativa pròpia del Parlament Europeu (juliol de 2018), disponible en anglès a: <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/150782/eprs-study-humanitarian-visas.pdf>.
21. OIM, Resum regional anual del projecte Migrants Desapareguts, disponible en anglès a: <https://missingmigrants.iom.int/sites/g/files/tmzbdl601/files/publication/file/MMP%20annual%20regional%20overview%202021%20Europe.pdf>.
22. INFOMIGRANTS, «Es confirma que un bebè ha mort a la frontera entre Polònia i Bielorússia» (19 de novembre de 2021), disponible en anglès a: <https://www.infomigrants.net/en/post/36602/baby-confirmed-dead-at-polandbelarus-border>.
23. INFOMIGRANTS, «Un nen de 14 anys mor congelat a la frontera entre Polònia i Bielorússia» (12 de novembre de 2021), disponible en anglès a: <https://www.infomigrants.net/en/post/36422/14-year-old-boy-freezes-to-death-on-polishbelarusian-border>.
24. THE GUARDIAN, «Melilla: ascendeix a 23 el nombre de morts per la incursió massiva a l'enclavament espanyol» (25 de juny de 2022), disponible en anglès a: <https://www.theguardian.com/world/2022/jun/25/18-killed-as-throng-of-migrants-storms-spains-melilla-border-from-morocco>.
25. Segons les dades de l'ACNUR, actualitzades el 6 de desembre de 2022, 363.479 persones van arribar a Europa a través de les diferents rutes mediterrànies i 6.958 es van registrar com a mortes o desaparegudes. Vegeu: <https://data.unhcr.org/en/situations/mediterranean>.
26. OIM, «L'OIM va registrar 252 morts des del 2021 durant les devolucions de les autoritats europees», disponible en anglès a: <https://www.iom.int/news/more-5000-deaths-recorded-european-migration-routes-2021-iom>.
27. ACNUR, «L'ACNUR adverteix que l'asil és objecte d'atacs a les fronteres europees i insta a posar fi a les devolucions i a la violència contra els refugiats» (28 de gener de 2021), disponible en anglès a: <https://www.unhcr.org/en-us/news/press/2021/1/601121344/unhcr-warns-asylum-under-attack-eu-cuerdas-fronteras-insta-a-poner-fin-a-las-devoluciones-violencia.html>.
28. D'un total de 12.406 devolucions. Vegeu: CONSELL DANÈS PER ALS REFUGIATS et al., «Protecció dels drets a les fronteres (PRAB) el 2021» (gener de 2022), disponible en anglès a: <https://pro.drc.ngo/media/sogl5h4r/prab-overview-2021.pdf>.
29. OACDH, «Violacions dels drets humans a les fronteres internacionals: tendències, prevenció i rendició de comptes. Informe del relator especial sobre els drets humans dels migrants, Felipe González Morales» (abril de 2022), paràgraf 32, disponible en anglès a: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G22/328/57/PDF/G2232857.pdf?OpenElement>.
30. COMISSIÓ EUROPEA, «Declaracions de la presidenta Von der Leyen a la roda de premsa conjunta amb Kyriakos Mitsotakis, primer ministre de Grècia; Andrej Plenković, primer ministre de Croàcia; el president Sassoli, i el president Michel (3 de març de 2020)», disponible en anglès a: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/es/statement_20_380.
31. DER SPIEGEL, «Un informe classificat revela l'abast de l'escàndol de la Frontex» (29 de juliol de 2022), disponible en anglès a: <https://www.spiegel.de/international/europe/frontex-scandal-classified-report-reveals-full-extent-of-cover-up-a-cd749d04-689d-4407-8939-9e1bf55175fd>.
32. PARLAMENT EUROPEU, «Frontex: els eurodiputats recomanen rebutjar l'aprovació dels comptes de 2020» (6 d'octubre de 2022), disponible en anglès a: <https://www.europarl.europa.eu/news/es/press-room/20221003IPR42115/frontex-meets-recommend-re-using-sign-off-of-2020-accounts>.
33. SAVE THE CHILDREN, Resum regional de Save the Children 2021.
34. Llei de seguretat ciutadana, disposició final primera. Règim especial de Ceuta i Melilla.
35. SAVE THE CHILDREN, «Ceuta: Save the Children insiste en que qualsevol repatriació col·lectiva de nens, nenes i adolescents es igual» (13 d'agost de 2021), disponible a: <https://www.savethechildren.es/notasprensa/ceuta-save-children-insiste-en-que-cualquier-repatriacion-colectiva-de-ninos-ninas-y>.
36. ECRE, «Base de dades d'informació sobre l'asil (AIDA)» a: Informe sobre Espanya edició 2021, p. 2.
37. ECRE, «Base de dades d'informació sobre l'asil (AIDA)» a: Informe sobre Espanya edició 2021, p. 2.
38. CONSELL D'EUROPA, «Espanya ha d'avançar en drets socials, garantir millores en les llibertats d'expressió i reunió i millorar els drets humans de refugiats, sol·licitants d'asil i migrants» (29 de novembre de 2022), disponible en anglès a: <https://www.coe.int/es/>

[web/commissioner/-/spain-should-advance-social-rights-better-guarantee-freedoms-of-expression-and-assembly-and-improve-human-rights-of-refugees-asylum-seekers-and-migran](#)

39. CONSELL DE SEGURETAT DE L'ONU. Missió de Suport de les Nacions Unides a Líbia: informe del secretari general, paràgrafs 98 i 51, disponible en anglès a: https://unsmil.unmissions.org/sites/default/files/sg_report_to_sc_15_january_2020_eng.pdf. El novembre del 2020, la Comissió Europea també va declarar que Líbia no és un «lloc segur» per desembarcar. Vegeu la resposta de la Sra. Johansson en nom de la Comissió Europea el 16 de novembre de 2020: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2020-003556-ASW_EN.pdf.
40. CONSELL DE SEGURETAT DE L'ONU. Missió de Suport de les Nacions Unides a Líbia: informe del secretari general, paràgraf 70, disponible en anglès a: https://unsmil.unmissions.org/sites/default/files/n2234231_english.pdf. L'SG de l'ONU va declarar que els infants constitueixen el 4 % de les 4.715 persones interceptades fins al maig del 2022. El 2021, l'OIM va estimar que «32.425 migrants havien estat interceptats o rescatats al mar i retornats a Líbia»: OIM, Informe anual sobre Líbia 2021, p. 4, disponible en anglès a: <https://libya.iom.int/resources/iom-libya-annual-report-2021>.
41. Vegeu: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Migration/OHCHR-thematic-report-SAR-protection-at-sea.pdf>
42. METGES SENSE FRONTERES, «Abandonats a la seva sort a la frontera sud d'Europa: un any de Geo Barents al mar» (5 de juliol de 2022), disponible en anglès a: <https://www.msf.org/left-drown-southern-european-border-one-year-geo-barents-sea>
43. Ibid.
44. SAVE THE CHILDREN; UNIVERSITAT DE SARAJEVO, Anem on anem algú ens fa mal (agost de 2022), disponible en anglès a: <https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/Wherever-we-go-someone-does-us-harm-WEB.pdf/>.
45. Ibid, p. 35.
46. 46. Ibid.
47. 47. Ibid.
48. Estudi de cas basat en entrevistes dutes a terme per Samuel Hall el 2022 per a Save the Children Espanya, com a part de la sèrie de recerca «Noies en Moviment», 2022.
49. Tuit d'Ursula von der Leyen (10 de novembre de 2021), disponible a: <https://twitter.com/vonderleyen/status/1458486145520652291?s=20>.
50. HUMAN RIGHTS WATCH, «Mor aquí o ves-te'n a Polònia, La responsabilitat compartida de Bielorússia i Polònia pels abusos fronterers» (24 de novembre de 2021), disponible en anglès a: <https://www.hrw.org/news/2021/11/24/belarus/poland-abuse-pushbacks-border>
51. Segons la Fundació Helsinki per als Drets Humans (HFHR), «els migrants que romanien a la frontera entre Polònia i Bielorússia al poble d'Usnarz Górn, i almenys alguns dels migrants detinguts en altres trams de la frontera i retornats a Bielorússia, havien sol·licitat protecció internacional a les autoritats poloneses». Vegeu: HELSINKI FOUNDATION FOR HUMAN RIGHTS, «Anàlisi jurídica de la situació a la frontera entre Polònia i Bielorússia» (9 de setembre de 2021), disponible en anglès a: <https://www.hfhr.pl/wp-content/uploads/2021/09/Legal-analysis-ENG.pdf>.
52. GRUPA GRANICA, «Crisi humanitària a la frontera entre Polònia i Bielorússia» (10 de desembre de 2021), disponible en anglès a: <https://www.grupagranica.pl/files/Grupa-Granica-Report-Humanitarian-crisis-at-the-Polish-Belarusian-border.pdf>.
53. HUMAN RIGHTS WATCH, «Mor aquí o ves-te'n a Polònia, La responsabilitat compartida de Bielorússia i Polònia pels abusos fronterers» (24 de novembre de 2021), p. 14, disponible en anglès a: <https://www.hrw.org/news/2021/11/24/belarus/poland-abuse-pushbacks-border>.
54. HFHR, «Anàlisi jurídica de la situació a la frontera entre Polònia i Bielorússia» (9 de setembre de 2021), disponible en anglès a: <https://www.hfhr.pl/wp-content/uploads/2021/09/Legal-analysis-ENG.pdf>
55. CENTER FOR EASTERN STUDIES, «Crisi migratòria a Lituània», disponible en anglès a: <https://www.osw.waw.pl/en/node/29013>. El motiu concret pel qual el Govern va declarar l'estat d'emergència va ser que 150 persones van travessar la frontera en un dia, vegeu: LRT, «Lituània declara l'estat d'emergència per la immigració» (5 de juliol de 2021), disponible en anglès a: <https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/1445045/lithuania-de-clares-state-level-emergency-over-migration>
56. AMNISTIA INTERNACIONAL, «Lituània: expulsats a la força o tancats - Refugiats i migrants maltractats i abandonats» (juny de 2022), p. 3, disponible en anglès a: <https://www.amnesty.org/en/documents/eur53/5735/2022/en/>
57. LRT, «Lituània necessita una tanca fronterera, segons el comissari de la UE» (2 d'agost de 2021), disponible en anglès a: <https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/1461374/lithuania-needs-a-border-fence-eu-commissioner-says>
58. Pekka Haavisto comenta la situació a la frontera polonesa: YLE, «Finlàndia podria tancar temporalment les seves fronteres a causa de l'amenaça híbrida» (20 de novembre de 2021), disponible en anglès a: <https://yle.fi/uutiset/3-12180447>
59. MINISTERI DE L'INTERIOR DE FINLÀNDIA, «El Ministeri de l'Interior prepararà la introducció del procediment fronterer» (15 de març de 2022), disponible en anglès a: https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/sisaministerio-valmisteleen-rajamennettelyn-kayttoonottoa?language=en_US
60. Preocupacions detallades plantejades per Save the Children disponibles aquí (en finès): <https://pelastakaalapset.s3.eu-west-1.amazonaws.com/main/2022/09/07104658/pelastakaa-lasten-lausunto-rajamennettelyn-kayttoon-ottamisesta.pdf>
61. PARLAMENT EUROPEU, «Proposta de reglament sobre situacions d'instrumentalització en l'àmbit de la migració i l'asil», disponible a: <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-promoting-our-european-way-of-life/file-instrumentalisation-in-the-field-of-migration-and-asylum>
62. SAVE THE CHILDREN ITALIA, Ocults a vista de tots (juny de 2022), disponible en italià a: <https://s3.savethechildren.it/public/files/uploads/pubblicazioni/ nascosti-piena-vista-2022.pdf>
63. PORTAL OPERATIU DE L'ACNUR, «Situació dels refugiats a Ucraïna, dades el 19 de desembre de 2022», disponible en anglès a: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine/location/10781>
64. OIM, «Més de 5.000 morts registrades a les rutes migratòries europees des del 2021» (25 d'octubre de 2022), disponible en anglès a: <https://www.iom.int/news/more-5000-deaths-recorded-european-migration-routes-2021-iom>
65. Segons L'AIDA, la base de dades amb informació sobre l'asil, «Les persones que van arribar després del 20 de març del 2016 per les illes de l'Egeu i, per tant, subjectes a l'Acord UE-Turquia, es van detenir automàticament i de facto als centres de recepció i registre per després ser readmeses a Turquia». Disponible en anglès a: <https://asylumineurope.org/reports/country/greece/asylum-procedure/access-procedure-and-registration/reception-and-identification-procedure/>
66. ECRE, Informe nacional de la base de dades d'informació sobre l'asil: Grècia, p. 40, disponible en anglès a: <https://asylumineurope.org/reports/country/greece/asylum-procedure/access-procedure-and-registration/reception-and-identification-procedure/>
67. ECRE, Informe nacional de la base de dades d'informació sobre l'asil: Grècia, p. 162, disponible en anglès a: <https://asylumineurope.org/reports/country/greece/reception-conditions/access-and-forms-reception-conditions/freedom-movement/>
68. SAVE THE CHILDREN (2017). Una marea d'autolesions i depressió: l'impacte devastador de l'acord UE-Turquia en els infants refugiats i migrants, disponible en anglès a: <https://www.savethechildren.org/content/dam/usa/reports/emergency-response/a-tide-of-self-harm-and-depression.pdf>
69. https://www.gcr.gr/media/k2/attachments/GCR_SCI_GREECE_-_Children_on_the_Move_Sept_Oct_2021.pdf
70. AMNISTIA INTERNACIONAL, Lituània: expulsats a la força o tancats. Refugiats i migrants maltractats i abandonats (27 de juny de 2022), p.38, disponible en anglès a: <https://www.amnesty.org/en/documents/eur53/5735/2022/lt/>
71. COMISSIÓ EUROPEA, «Un nou començament de la migració: fomentar la confiança i aconseguir un nou equilibri entre responsabilitat i solidaritat» (23 de setembre de 2020), disponible en anglès a: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1706
72. PARLAMENT EUROPEU, «Full de ruta acordat entre el Parlament Europeu i les presidències rotatòries» (7 de setembre de 2022), disponible a: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220905IPR39714/migration-and-asylum-roadmap-on-way-forward-agreed>
73. COMISSIÓ EUROPEA, «Proposta de Reglament del Parlament Europeu i del Consell pel qual s'estableix un procediment comú per a la protecció internacional a la Unió i es deroga la Directiva 2013/32/UE» (13 de juliol de 2022), disponible en anglès a: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2c404d27-4a96-11e6-9c64-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF
74. ECRE, Anàlisi de la ficció de la no entrada tal com apareix en el Reglament de selecció (setembre de 2022), disponible en anglès a: <https://ecre.org/wp-content/uploads/2022/09/ECRE-Commentary-Fiction-of-Non-Entry-September-2022.pdf>
75. ECRE, Informe nacional de la base de dades d'informació sobre l'asil: Espanya, p. 94, disponible en anglès a: https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2021/03/AIDA-ES_2020update.pdf
76. Carta de la Inspecció de Sanitat i Atenció a la Joventut dels Països Baixos al secretari d'estat d'Asil i director del COA, 30 de setembre de 2022.
77. INSPECCIÓ DE SANITAT I ATENCIÓ A LA JOVENTUT DELS PAÏSOS BAIXOS, «Persisteixen els riscos per a la salut dels sol·licitants d'asil al centre de registre de Ter Apel», disponible en anglès a: <https://www.igj.nl/actueel/nieuws/2022/10/03/nog-steeds-risico-voor-gezondheid-asielzoekers-in-aanmeldcentrum-ter-apel>
78. NRC, «Els nens i nenes de Ter Apel estan desatesos» (14 d'abril de 2022), disponible en neerlandès a: <https://www.nrc.nl/nieuws/2022/04/14/kinderen-in-ter-apel-verwaarloosd-a4113803>
79. OFICINA FEDERAL DE MIGRACIÓ I REFUGIATS D'ALEMANYA, Les fases del procediment d'asil alemany, p.10-12, disponible en alemany a: https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/EN/AsylFluechtlingsschutz/Asylverfahren/das-deutsche-asylverfahren.pdf?__blob=publicationFile&v=18
80. SAVE THE CHILDREN (2020), Protecció inassolible, disponible en anglès a: https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/report_5_years_migration
81. SAVE THE CHILDREN, et al., Reubicació des de Grècia: lliçons apreses i perspectives de futur (novembre de 2021), disponible en anglès a: <https://resourcecentre.savethechildren.net/document/relocation-greece-lessons-learned-and-looking-ahead/>
82. En virtut del règim voluntari de la UE, eren aptes els infants i les famílies que no tinguessin la possibilitat de reunir-se amb la seva família per a la reagrupació mitjançant una sol·licitud del Sistema de Dublín i que haguessin arribat abans de l'1 de març de 2020.
83. PRESIDÈNCIA FRANCESA DEL CONSELL DE LA UNIÓ EUROPEA, «Primer pas en l'aplicació gradual del Pacte Europeu sobre Migració i Asil: modus operandi d'un mecanisme voluntari de solidaritat» (22 de juny de 2022), disponible en anglès a: <https://presidence-francaise.consilium.europa.eu/en/news/first-step-in-the-gradual-implementation-of-the-european-pact-on-migration-and-asylum-mo-dus-operandi-of-a-voluntary-solidarity-mechanism-1/>
84. Vegeu: EURACTIV, «Ocean Viking: la primera crisi diplomàtica real entre França i Itàlia?» (10 de novembre de 2022), disponible en anglès a: <https://www.euractiv.com/section/politics/news/ocean-viking-the-first-real-diplomatic-crisis-between-france-and-italy/>, i SCHENGENVISA NEWS, «Només 117 sol·licitants d'asil han estat reubicats en països de la UE des del juny d'aquest any» (16 de novembre de 2022), disponible en anglès a: <https://www.schengenvisa.info.com/news/only-117-asylum-seekers-have-been-relocated-to-eu-countries-since-june-this-year/>

85. EURACTIV, «Ocean Viking: la primera crisi diplomàtica real entre França i Itàlia?» (10 de novembre de 2022), disponible en anglès a: <https://www.euractiv.com/section/olitics/news/ocean-viking-the-first-real-diplomatic-crisis-between-france-and-italy/>
86. Una iniciativa de la Plataforma de Solidaritat creada per la UE va ser reubicar els refugiats d'Ucraïna que havien fugit a Moldàvia. L'octubre del 2022, la UE i els països associats al Tractat de Schengen havien ofert traslladar 18.000 persones, de les quals 1.900 havien estat traslladades. Per a més informació, consulteu: COMISSIÓ EUROPEA, «Gestió de la migració: acolliment de refugiats d'Ucraïna», disponible en anglès a: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/migration-management/migration-management-welcoming-refugees-ukraine_en#solida-riy-platform
87. Vegeu, per exemple: SAVE THE CHILDREN (2020), Protecció inassolible, disponible en anglès a: https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/report_5_years_migration
88. THE GUARDIAN, «Dinamarca retira el permís de residència als refugiats sirians i diu que és segur tornar a casa» (14 d'abril de 2021), disponible en anglès a: <https://www.theguardian.com/world/2021/apr/14/denmark-revokes-syrian-refugee-permits-under-new-policy>
89. EURO-MED HUMAN RIGHTS MONITOR, «Dinamarca: les cartes amenaçadores als infants sirians formen part de l'hostilitat del govern» (7 de desembre de 2022), disponible en anglès a: <https://euromedmonitor.org/en/article/5471/Denmark-Threatening-letters-to-Syrian-child-ren-part-of-government%E2%80%99s-hostile-environment>
90. Vegeu, per exemple: AMNISTIA INTERNACIONAL, «Síria: exrefugiats torturats, violats i desapareguts després de tornar al seu país» (21 de setembre de 2021), disponible en anglès a: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/09/syria-former-refugees-tortured-raped-disappeared-after-returning-home/>
91. REFUGEES.DK. «La llei especial per a ucraïnesos és discriminatòria i curta de mires» (4 de març de 2022), disponible en anglès a: <http://refugees.dk/en/focus/2022/march/special-law-for-ukrainians-is-discriminating-and-short-sighted/>
92. SAVE THE CHILDREN et al., Acord UE-Turquia, sis anys soscant la protecció dels refugiats (març de 2022), disponible en anglès a: https://static1.squarespace.com/static/506c8ea1e4b01d9450dd53f5/t/62324e0988cb0b2123780e97/1647463946428/INFO_EU-TURKEY_final.pdf
93. MOBILE INFO TEAM, Vides paralitzades: accés a l'asil a Grècia continental, Creta i Rodos, disponible en anglès a: <https://static1.squarespace.com/static/597473fe9de4bb2cc35c376a/t/619bfa1f49750c75ac6f1658/1637612089791/Lives+on+Hold+report.pdf>
94. Vegeu: SAVE THE CHILDREN; CONSELL GREC PER ALS REFUGIATS; TERRE DES HOMMES, Necessiten millorar: Qualificació dels esforços del Govern grec en matèria d'educació dels nens refugiats (juliol de 2022), disponible en anglès a: <https://tdh.gr/sites/default/files/2022-07/Greece%20Education%20Scorecard%20Report.pdf>
95. SAVE THE CHILDREN, La protecció de la infància migrante y refugiada en Europa. Resumen ejecutivo y conclusiones sobre Espanya (setembre de 2020), disponible a: https://www.observatoriodelainfancia.es/ficherosia/documentos/7195_d_ProteccionInfanciaMigrante.pdf
96. Segons els informes, l'Oficina d'Asil ha estat rebutjant sol·licituds de sol·licitants d'asil, inclosos els pertanyents a grups especialment vulnerables, sense haver avaluat adequadament totes les circumstàncies ni presentat proves. Vegeu: CENTRE DE DRETS HUMANS DE BELGRAD, Dret d'asil a la República de Sèrbia - Informe periòdic de gener a juny de 2022, disponible en anglès a: <http://azil.rs/en/wp-content/uploads/2022/08/Right-to-Asylum-in-the-Republic-of-Serbia-Periodic-Report-for-January-June-2022.pdf>
97. La Llei d'asil preveu que el ministre de l'interior adopti una ordenança sobre el contingut i el disseny dels documents de viatge per a les persones a les quals es concedeixi l'estatus de refugiat en un termini de 60 dies a partir de l'entrada en vigor de la llei. L'ordenança no es va aprovar i, a causa d'aquest buit legal, la llibertat de circulació dels refugiats està limitada.
98. UDI, «Protecció per als qui han fugit d'Ucraïna», disponible en anglès a: <https://www.udi.no/en/information-ukraine-and-russia/situation-in-ukraine/stay-in-norway/protection-asylum-in-norway/>
99. SAVE THE CHILDREN, «Aquesta és la meua vida, i no vull malgastar-ne ni un any»: les experiències i el benestar dels infants que fugen d'Ucraïna (novembre de 2022), disponible en anglès a: https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/This-is-my-life_research-on-experiences-children-from-Ukraine_FINAL.pdf/
100. Per a exemples de Finlàndia, Noruega i Suècia, vegeu: <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2022/seinajoen-kesakerho-ukrainalaisille-koululaisille-oli-sykahdyttava-onnistumin-en>, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/ukrainasta-sotaa-paenneet-lapset-paasivat-jalkapalloseuraan-vihdissa-yk-si-tunti-viikossa-jolloin-voi-olla-ajattelmatta-muuta/8410438#gs.e9ea97>, i NRK, «Noruega crea divisions de classe entre els refugiats» (26 de setembre de 2022), disponible en noruec a: <https://www.nrk.no/ytring/norge-la-ger-klasseskille-blant-flyktingene-1.16113357>
101. SERVEI FINLANDÈS D'IMMIGRACIÓ, «Es compensen els municipis pels costos associats a l'allotjament de persones que han fugit d'Ucraïna» (7 de juliol de 2022), disponible en finès a: https://migri.fi/-/kunnille-korvataan-ukrainasta-paenneiden-majoituksen-kustannuksia-korvauksia-voi-saada-ensi-vuoden-maaliskuulle-asti?language=en_US
102. IMDI, «Sobre l'assentament de refugiats ucraïnesos en municipis» (3 de gener de 2023), disponible en noruec a: <https://www.imdi.no/ukraina/infor-masjon-til-kommunene-om-bosetting-av-ukrainske-flyktinger/>
103. NOTES FROM POLAND, «Les escoles poloneses, preparades per acollir fins a 300.000 alumnes d'Ucraïna més, segons el ministre» (10 d'agost de 2022), disponible en anglès a: <https://notesfrompoland.com/2022/08/10/polish-schools-ready-to-accept-up-to-300000-additional-pupils-from-ukraine-says-minister/>
104. BERLINGSKE, Les famílies d'acollida podran ser compensades per acollir refugiats ucraïnesos» (24 de març de 2022), disponible en alemany a: <https://www.berlingske.dk/danmark/vaertsfamilier-kan-faa-kompensation-for-at-huse-ukrainske-flygtninge>
105. Vegeu, per exemple: VARMA, «L'ajuda als ucraïnesos continua a la zona de Finlayson propietat de Varma a Tampere» (11 de maig de 2022), disponible en finès a: <https://www.varma.fi/ajankohtaista/uutiset-ja-artikkelit/uutiset/2022-q2/ukrainalaisten-auttaminen-jatkuu-varman-omistamalla-finlaysonin-alueella-tampereella/>
106. THE INDEPENDENT, «Alemanya "desallotja" refugiats afganesos per acollir persones que fugen d'Ucraïna» (2 d'abril de 2022).
107. SAVE THE CHILDREN; CONSELL GREC PER ALS REFUGIATS; OXFAM, Grècia: un sistema per a refugiats amb dos nivells (maig de 2022), disponible a: https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/greece_refugees_ukraine_discrimination_2022.pdf/
108. RIJKSOVERHEID, «Carta del secretari d'estat sobre l'acolliment d'ucraïnesos» (9 de setembre de 2022), disponible en neerlandès a: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/09/09/tk-verzamelbrief-opvang-oekraine>
109. Norma 18 del Reglament de visites de l'Agència Central d'Acollida de Sol·licitants d'Asil (COA).
110. SAVE THE CHILDREN (2017), Una marea d'autolesions i depressió: l'impacte devastador de l'acord UE-Turquia en els infants refugiats i migrants, disponible en anglès a: <https://www.savethechildren.org/content/dam/usa/reports/emergency-response/a-tide-of-self-harm-and-depression.pdf>
111. SAVE THE CHILDREN; UNIVERSITAT DE SARAJEVO, Anem on anem algú ens fa mal (agost de 2022), p. 17-72, disponible en anglès a: <https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/Wherever-we-go-someone-does-us-harm-WEB.pdf/>
112. SAVE THE CHILDREN, «Canaries: Save the Children pide al Gobierno un plan coordinado de acogida y protección de la infancia migrante y refugiada para evitar las vulneraciones de derechos de los niños y niñas» (4 de desembre de 2020), disponible a: <https://www.savethechildren.es/notasprensa/canarias-save-children-pide-algobierno-un-plan-coordinado-de-acogida-y-proteccion-de>
113. ACNUR, «Rutes cap al Mediterrani Central i Occidental i l'Atlàntic - Crida ACNUR 2022» (28 de juny de 2022), disponible en anglès a: <https://data.unhcr.org/en/documents/details/93898>
114. MIXED MIGRATION CENTRE, «Es reobre una porta: la creixent popularitat de la ruta atlàntica, narrada pels qui s'arrisquen» (febrer de 2021), p. 28, disponible en anglès a: https://mixedmigration.org/wp-content/uploads/2021/02/160_a_gateway_reopens_research_report.pdf
115. SAVE THE CHILDREN; UNIVERSITAT DE SARAJEVO, Anem on anem algú ens fa mal (agost de 2022), p. 58, disponible en anglès a: <https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/Wherever-we-go-someone-does-us-harm-WEB.pdf/>
116. La meitat dels infants entrevistats afirmen sentir-se més ansiosos des que van fugir d'Ucraïna, xifra que es dispara al 78 % en el cas dels majors de 16 anys. Més de la meitat dels enquestats creien que la seva situació milloraria si tinguessin amics a la seva comunitat d'acollida (el 57 %), oportunitats per practicar esports o les seves aficions (el 56 %) i aprendre l'idioma local (el 54 %). Vegeu SAVE THE CHILDREN, «Aquesta és la meua vida, i no vull malgastar-ne ni un any»: les experiències i el benestar dels infants que fugen d'Ucraïna (novembre de 2022), disponible en anglès a: https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/This-is-my-life_research-on-experiences-children-from-Ukraine_FINAL.pdf/
117. SAVE THE CHILDREN, «Aquesta és la meua vida, i no vull malgastar-ne ni un any»: les experiències i el benestar dels infants que fugen d'Ucraïna (novembre de 2022), disponible en anglès a: https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/This-is-my-life_research-on-experiences-children-from-Ukraine_FINAL.pdf/
118. ACNUR EUROPA DEL NORD, «Recomanacions d'ACNUR a Suècia per reforçar la protecció dels refugiats» (16 de setembre de 2022), disponible en anglès a: <https://www.unhcr.org/neu/85579-unhcr-recommendations-to-sweden-on-strengthening-refugee-protection.html>
119. Dels 89,3 milions de desplaçats a tot el món, se suposa que el 40 % són infants. La majoria dels desplaçats (53,2 milions) romanen al seu propi país. Vegeu: ACNUR, Informe sobre tendències mundials 2021, disponible en anglès a: <https://www.unhcr.org/62a9d1494/global-trends-report-2021>
120. INSTITUT PER A L'ECONOMIA I LA PAU, Informe sobre l'amenaça ecològica 2022 (octubre de 2022), disponible en anglès a: <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2022/10/ETR-2022-Web.pdf>
121. ACNUR, «Resposta a les inundacions al Pakistan: crida complementària d'ACNUR, setembre de 2022 - desembre de 2023» (5 d'octubre de 2022), disponible en anglès a: <https://reliefweb.int/report/pakistan/pakistan-flood-response-unhcr-supplementary-appeal-september-2022-december-2023>

Pedro Armestre/ Save the Children

Save the Children